

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Verwaltung und Schriftleitung - Uprava in uredništvo: Puceljova 5 —
Tel. 31-32—31-36 — Erscheint wöchentlich - Izhaja vsak teden

Festbezugspreis jährlich - Naročnina letno Lir 24 — Einzelverkaufspreis
- Posamezna številka Cent. 80.

Borba komunizmu in nasilju

Veliko nedeljsko manifestacijsko zborovanje v Ljubljani

Ni dneva, da ne bi naši dnevniki razkrivali podrobnosti o neštetihi zločinih, ki so bili izvršeni po badoljevskem izdajstvu, kakor že tudi dve leti prej na Dolenjskem, Goriškem in v Istri in drugod na slovenskih tleh. Z Dolenjskega prihajajo podrobnejša poročila o komunističnem terorju, kateremu je zdaj napravljen konec. V Ljubljano se vračajo razočarani povratniki, komunistični voditelji so pobegnili, na svojih domovih pa je ostalo zapeljano, ustraševano in izdano ljudstvo. Smrtne obsodbe v Kočevju in po Beli Krajini, velika žaloigra na Turjaku, kjer je bilo pobitih nad 400 ujetnikov, smrt mnogih zavednih Slovencev na Goriškem in na Primorskem — vse to je zbudilo v Ljubljani globok vtis. Treba je bilo le kratkega povabila, da se je v nedeljo zbrala množica Ljubljančanov in protikomunističnemu protestnemu zborovanju v

velikih dvorani kina Unione. Mnogi so morali oditi, ker niso dobili več prostora, zato pa so sledili poteku zborovanja na javnih trgih pred zvočniki. Pretresljivo in plamteče so posamezni govorniki orisali posledice komunistične strahovlade med Slovenci. V imenu slovenskih kmetov je prvi spregovoril župan iz Velikih Lašč Ivan Paternost. V imenu slovenskega izobraženstva je nato govoril prof. Jože Felcljan. Da se je čula beseda slovenskih mater je izpregovorila ga. Kristina Prijateljova, mati osmih otrok. V imenu slovenskega vseučilišča in akademske mladine je temperamentno spregovoril Vladimir Menart. Ob največji pozornosti je slednjič po burnem pozdravu povzel besedo šef pokrajinske uprave g. general Leon Rupnik, ki je izjavil:

General Rupnik govori Slovincem

»Slovinci! Slovenke! Pozdravljam vse navzoče, zahvaljujem se prirediteljem tega zbora, posebno pa govornici in govornikom.

Svojo popolno propad našega malega slovenskega naroda tudi mene obvezuje — in moja svara in napovedi, ki sem jih 25 let odkrito in pošteno izražal, me upravičujejo — da sedaj, v skrajnem trenutku spregovorim vsem navzočim, posebno pa vam, moji dragi slovenski domobranca, ki ste tu — in zunaj v pokrajini — pred sovražnikom.

Moralno težko bolni del našega izobraženstva, ki ga je zastupljena strankarska politika oslepila in mu vzela sluh in ki ga je glavni sovražnik človeštva — judovstvo — s svojima dvema orodjema, bolševizmom in demoplutokracijo, povsem zmešal, je naš ubogi slovenski narod pretiral na rob groba.

Najprvo so ti neumneži in zločinci v svojem samodopačenju kot slepo orodje kramarske Anglije in njenih lažljivih lordov ali pa kot krvniški hlapci Sovjetije naše prldno, vrlo in miloljubno kmečko in delavsko ljudstvo pahnil v povsem nepotrebno vojno, ki smo jo, reči in piši, v petih dneh z vso našo zemljo vred izgubili. Nesramno verolomstvo od 27. marca 1941 pa dobičakarstvom in poželjivim vojnim hulaškanjem v slovenskem izobraženstvu ni prineslo pričakovane plačila, pač pa je pošteno vojni naroda vzelo pravico do častnega boja in mu s tem izbrlo iz rok orožje.

Po vrhu vsega pa so ti politični pustolovci potem uprizarili tako imenovani »osvobodilni boje«, da bi po načrtu iztrebili na svojo skromno zemljo navezano, poborno ljudstvo in bi — tako ali tako — ah kot roboti judov z vzhoda ali pa kot dolarski plačanci latih judov z zapada, imeli tu pri nas lažje delo. Za orožje se sposobne moče bi pogladi v boj kot topovsko krmo, preživeli pa razmestili na suženjsko delo za judovske denarne mogotce; končno pa se naše glavoze in ostalo skromno imetje izropali.

Da bi vsemu temu posadili krono na glavo, se ti narodni izdajalci niso ustrašili zvezati se s doslej v svetovni zgodovini najpoddlejšimi izdajalci — s strahopetnimi badoljevci, da bi na ta način Slovenci — seveda spet le kot topovska krma judov, padli nemškemu narodu v hrbet.

Ta peklenški, proti nam samim ter proti nemškemu in italijanskemu narodu in njunima voditeljema, naperjeni načrt se je le deloma posrečil. Račun je bil namreč napravljen brez nemškega vojaka, a slovensko ljudstvo ga mora, po razorožitvi savojskih skrivačev, sedaj krvavo plačevati.

mučenega naroda in se hočemo v polni razvedrovati, da ga lajšamo. Mi ne pravimo, da so grozotne nesreče našega ljudstva vsakodnevni dogodki — tako kakor to delajo neki judovstvu zapisani znanstveniki v Ljubljani, ki trdijo, da stoje s svojim znanstvom nad temi dogodki.

Za nas so ti sedanjí dnevi dogodki razlog, da se z neutrudnim, trdim, hrabrim in nesebičnim delom strnemo v trdno jedro, iz katerega naj vzklije slovenski narodni skupnosti novo življenje. Le tako bomo sposobni odstranjevati strup, ki ga je judovsko sovražstvo tudi pri nas obilo nasejalo v dušo in telo našega ljudstva. Potem boste tudi hitro spoznali, kaj je prava narodna skupnost in sprevideli, da mora biti skupna blaginja na prvem, sebičnost pa na zadnjem mestu. In s tem spoznanjem bomo dosežili, da se bodo sami po sebi izbrali iz ljudstva najbojše, ki so polnopravni voditi naš slovenski narod v srečno bodočnost.

Danes smo sicer še razbit, majhen narod, toda obupati ne smemo že zaradi Boga, ki bi nas potem popolnoma zapustil. Vsemogočni nam ne bo ničesar podaril, ako ne bomo skrušili s svojim zaupanjem tudi svojo neuklonljivo jekleno voljo, da hočemo slovenski narod s neutrudljivim, požrtvovalnim in nesebičnim delom povesti k varnosti, miru, redu, delu in pameti. To našo ojekleno voljo, ki je ne more nihče motiti, bo potem blagoslovil tudi Bog.

Zato vam, slovenski domobranci, kličem: Naprej! Na delo! S svojo voljo in s božjo pomočjo boste zmagali in rešili naš slovenski narod!

Pritrjevanje in polno razumevanje

Vsak odstavek in vsaka misel v nagovoru predsednika generala Rupnika sta bila sprejeta z viharim pritrjevanjem in pleskanjem, njegove tople besede, naslovljene na domobrance, pa so vedno na novo izživale spontane ovacije za te neustrašene borce za pravo svobodo in lepšo bodočnost slovenskega naroda. S polnim razumevanjem in toplim zaupanjem so bile sprejete njegove ugotovitve, kako sta nam Velika Nemčija in njen Führer velikodušno nudila možnost, da se rešimo pred prepadom, v katerega smo drveli po krivdi izgubljenih in zaslepljenih sinov svojega lastnega naroda. Navdušeno je bilo odobravanje, ko je šef naše pokrajinske uprave poudaril načelo, da mora biti skupna blaginja na prvem, sebičnost pa na zadnjem mestu.

Zaključne besede generala Rupnika so se odvijale v nove viharne in navdušene ovacije, ki so zajele vso dvorano. Množica je vzklikala generalu Rupniku, domobrancem in vsem borcem proti komunizmu. S pietetnimi kljci je počastila spomin onih, ki so junaško in mučeniško padli v borbi za svoje ljudstvo proti komunističnim izkoreninjenjem.

Vsa dvorana je ob zaključku stoje zapela slovensko himno in nato še pesem domobranske legije. Kakor pri prihodu, so zborovalci tudi ob odhodu prirejali generalu Rupniku viharne ovacije in se nato razšli v čvrsti zavesti, da je rešitev slovenskega naroda samo v odločnem složenem nastopu proti zločinskemu komunizmu in njegovim zaveznikom. Ljubljana je pokazala, da se je končno tudi ona, a sedaj čvrsto, odločila, da se hoče posebej tudi ona ramo ob rami z vsem zdravim slovenskim ljudstvom nepopustljivo boriti proti komunistični pogubi.

Žalna svečanost na pokopališču

Popoldne ob 15. uri je bila na grobu pokojnega dr. Marka Natlačenca pri Sv. Križu žalna svečanost. Veljala je vsem tistim, ki so padli kot žrtve komunističnega nasilja. Ob grobu je bila soproga pokojnega dr. Natlačenca s sinovi in hčerko. Prišel je tudi šef pokrajinske uprave g. general Leon Rupnik. Žalna molitva je

opravi ljubljanski škof g. dr. Rožman. Združenj pevske zbori so zapeli dve žalostinki. V svojem govoru je g. škof prikladal v spomin vsa grozodejstva, ki jih je počel na naši zemlji in nad našim ljudstvom mednarodni komunizem ter ožigosal krvoloke, ki so si onečastili svoje roke z bratovsko krvjo.

G. škof je strnil svoj poziv in opomin v besede: »Narod je na tem, da pogine — ljudje slovenski, streznite se v tej skrajni stiski!«

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

V osredju zanimanja svetovne javnosti je bil v preteklem tednu veliki govor, ki ga je Führer izrekel dne 8. t. m. zvečer ob dvajsetletnici zgodovinskega narodno-socialističnega pohoda v Monakovem. Führer je prikazal stvarno sliko današnjega stanja ter izpričal neminovno vero nemškega naroda v zmago, pa naj se zgodi kar se hoče. Ves svetovni tisk, še zlasti pa evropski, je obširno razpravljal o teh pomembnih izjavah.

Po Führerjevem govoru je bil v Monakovu še sestanek vodilnih nemških mož in je zlasti general Jodi zagotovil neomajno zvestobo nemškega naroda nasproti Führerju. Svetovna zgodovina bi izgubila svoj pomen, je rekel, če bi se kdaj zgodilo, da bi morala Nemčija podleči boljševizmu.

14. t. m. je bilo v Monakovem veliko javno zborovanje in je desetstisočim govoril generalni polkovnik Dietl, prvi nosilec hrastovega lista v nemški vojski, zmagovalec pri Narviku. Naglašal je: »Vzružen v Führerja. Kolikor trša bo borba, tembolj mu zaupam.« — V Mannheimu, v industrijskem mestu, ki je bilo po bombardiranju zelo prizadeto, je na v nedeljo govoril državni organizacijski vodja dr. Ley, ki je zagotovil, da bo val boljševiške poplave z vzhoda uničen. Nemčija, je rekel, stoji železno in vsa mesta tekmujejo med seboj, katero bo v vzdržanju stalo na čelu.

Angleški ministrski predsednik Churchill pa je pretekli teden govoril na pojedini pri londonskem županu. Svaril je angleško javnost pred lahkomišelnim optimizmom in je opomnil na ogromne krvave žrtve, ki jih je angleški narod moral doprinesti v svoji zgodovini. Bil je pripravljen ugotoviti, da bo prihodnje leto 1944. zahtevalo od Anglije in Zedinjenih držav največje žrtve človeških življenj.

Tudi ves pretekli teden so se na vzhodni fronti nadaljevali ogorčeni boji na posameznih odsekih. Prav tako se je spet razmahnila bitka v Italiji. Na področju pri Perekopu in severno od Krivega Roga so se sovjetske čete večkrat zaganjale v nemško obrambo. Na bojišču pri Kijevu so nadaljevali boljševiki z daleko premočnimi silami svoje napade. Potem so spet skušale sovjetske čete na Krimu z močnimi silami razširiti svoje mostišče severovzhodno od Kerča. Po hudih bojih so jih nemške in rumunske čete ustavile. Pri Černigovu je pa proti koncu tedna srditost sovjetskih napadov popustila po hudih izgubah prejšnjih dni. V nedeljo je nemško vojno poročilo javilo, da se nadaljuje neprestano težki boj na prostoru pri Kijevu. V ponedeljek pa je bilo javljeno, da v Zitomiru in severno od mesta divjajo hude borbe. Južnozahodno od Kijeva so udarile nemške sile v bok sovražniku, ki je prodiral proti Zitomiru in so mu zadale občutne izgube.

Nemško vojno poročilo je v ponedeljek javilo, da so bili sovjetski napadi na Krimu razbiti, nekateri izgubljeni kraji pri Kijevu in Zitomiru pa ponovno osvojeni. Pri Zitomiru se boreče nemške čete so bile umaknjene na postojanke zahodno in severno zahodno od mesta.

S Sicilije poročajo o brezupnem položaju prebivalstva. Štirje pripadniki bivše italijanske vojske so pričevali k nemškim četam in so predavali v rimskem radiu, kakšno življenje je na Siciliji in v Južni Italiji. Prehrana je obupna, angleški in ameriški vojaki nastopajo osorno. Izdan je bil zasilen denar, tiskani na navadnem papirju. V koncentracijskih taboriščih je beda. Med stražniki so deloma črneli. Prebivalstvo v trpljenju spoznava, kako je naselilo anglosaskim obljubam.

Iz Indije poročajo še nadalje o velikem pomoru prebivalstva zaradi lakote. Neuradno cenijo celo angleški poročevalci število žrtv lakote od pričetka prehranjevalne krize v Bengaliji na 2 milijona ljudi. V vzemirjujoči meri narašča število samomorov. V več sto okrajih Indije divja tudi kolera. Zatiranje kužnih bolezni je zelo težko, ker primanjkuje zdravnikom zdravil, še zlasti pa serumov za množično cepljenje.

Boj nalezljivemu vnetju hrbtne mozga!

V poslednjem času je bilo ugotovljenih v Ljubljani in okolici že več primerov obolenj zaradi nalezljivega vnetja hrbtne mozga. Ker gre za posebno nevarno in zahrbtno bolezen, ki lahko prinese v družino veliko nesrečo, dajemo ljudem naslednja pojasnila Higienškega zavoda:

Nalezljivo vnetje hrbtne mozga je težka bolezen, ki napada najraje deco v starosti od 1. do 5. leta. Neredko pa oboli tudi starejši ljudje. Bolezen je zelo nevarna ne samo zaradi tega, ker umira 10 do 20% obolelih, temveč tudi zato, ker oni, ki jim je smrt prizanesla, često ne ozdravijo popolnoma, nego ostanejo hromih rok ali nog, torej nesposobni za delo. Težke telesne napake spremljajo take ljudi skozi vse življenje. Zaradi tega moramo vedeti, kako spoznamo to bolezen in kako se je čuvamo.

Vzrok bolezni in način prenašanja

Povzročitelj nalezljivega vnetja hrbtne mozga je doslej še nepoznana drobna glivica, nevidna celo pod najboljšim drobnogledom. Iz izkušnje vemo, da je pravi vir okuženja bolnik sam in da se nahaja povzročitelj te bolezni v sluzi nosa, ust in žrela, zaradi česar se najlaže prenaša z malimi kapljicami pri kašljanju, kihanju in govorjenju v okolico bolnika, to je na ljudi, ki pridejo v njegovo bližino, pa tudi na razne predmete (perilo, jedilno orodje itd.). Od časa okuženja do izbruha bolezni preteče navadno teden dni.

Kako spoznamo bolezen?

Prvi znaki nalezljivega vnetja hrbtne mozga niso značilni in sličiijo včasih navadni gripi ali influenci: vročina (38 do 40°C), glavobol, bolečine v vratu, pri drugih zopet prebavne motnje (bruhanje, driska ali zaprtje). Skoro nato se pojavijo znaki živčne obolenosti: bolnik občuti bolečine pri vsakem gibu, zlasti v vratu in vzdolž hrbtenice, njegova koža je zelo občutljiva. Bolnik je zaspan, včasih tudi zelo nemiren; nekateri se mnogo znoje. Nenadno nastopi ohromelost ene roke ali noge, obeh rok ali obeh nog, neredko tudi celega telesa. Ohromelost nastopi včasih popolnoma nenadno, brez omenjenih predhodnih znakov. Na srečo taka ohromelost pri

vseh bolnikih ne ostane trajno, ohromele mišice si polagoma zopet opomorejo in traja poprava včasih celo leto. Zal je število onih bolnikov, ki ozdravijo s trajnimi telesnimi napakami, še vedno zelo veliko, čemur je pa v nemali meri kriva ljudska nevednost in brezbrižnost. Za usodo bolnika je namreč največje važnosti, da pride čimprej v roke dobrega zdravnika, ki bo znal s primernimi ukrepi preprečiti težke posledice te bolezni.

Preprečanje in obramba

Vsak primer nalezljivega vnetja hrbtne mozga je treba po zakonu takoj prijaviti. Ker se nahaja povzročitelj te bolezni v bolniku po ozdravljenju včasih celo več mesecev in je ves ta čas dana možnost okužitve zdravih ljudi, je najuspešnejše obrambno sredstvo proti širjenju te bolezni čim daljša izolacija bolnika v bolnici. Le kadar razpolagamo s posebno sobo, kamor nima nikdo dostopa razen zdravnika in strežnika, moremo obdržati bolnika v domači negi. Tedaj pa moramo posvečati posebno paznjo razkuževanju njegovih izločkov ter okuženih predmetov iz njegove bližine. Bolnik mora imeti pljuvalnik, v katerega je treba naliti razkuževalno sredstvo (5% sanitol ali lizol). Posteljino in perilo moramo namakati 2 uri v istem razkuževalnem sredstvu in nato prekuhati. Jedilno posodo in orodje bolnika razkužujemo s prekuhavanjem. Vse manjvredne predmete, s katerimi pride bolnik v dotik, moramo sežgati. Strežnik mora pri vsakem obisku bolnika menjati vrhno obleko in zlasti paziti na svojo osebno čistoto. Po preboleli bolezni mora desinfektor še končno razkužiti stanovanje. Zaradi velike nalezljivosti ne smejo obiskovati bolnika niti otroci niti odrasli ljudje. Ljudje naj se izogibajo lokalov, kjer se zbira mnogo ljudstva (sejmi, kino, gledališče), ker je tam največ prilike okuženja s strani lahkih bolnikov ali tako zvanih bacilonoscev, ki nosijo v sebi kužne klice, ne da bi sami oboleli.

Omenjene splošne higienške mere imajo kot obrambno sredstvo proti tej bolezni tem večji pomen, ker se doslej še ni posrečilo najti splošno uporabnega načina zaščitnega cepljenja kot ga poznamo na pr. proti davici in škrlatinki.

V Libanonu je bil ministrski predsednik skupno z dvema libanonskima ministroma aretiran in neznan kam odpeljan. Ogorčenje libanonskega prebivalstva je postalo še tem večje, ko je bil aretiran tudi predsednik libanonske republike. V Libanonu gospodarijo Francozi in sicer pristaši generala de Gaullea. V svojo službo so vpregli senegalske črnce, ki streljajo na domačino. Nemiri v Libanonu se bolj in bolj širijo. Zdaj so se pričele demonstracije tudi v Damasku, glavnem mestu sosedne Sirije. Vladna palača v Beyrutu, glavnem libanonskem mestu, je bila od množice napadena in zažgana.

O stanjih na bojiščih nam je nemško vojno poročilo od preteklega torka 16. t. m. podalo naslednjo sliko:

V Velikem Dnjeprovem kolenu je sovražnik z močnimi silami znova navalil na našo fronto južnozahodno od Dnjepropetrovska in severno od Krivega Roga. Njegovi napadi so se izjalovili ob ogorčenem odporu naših divizij, ki so vedno znova prešle v odločne protinapade in uničile neko začasno prodorilo sovražnikovo skupino. Samo v odseku ene divizije je bilo sestreljenih 71 sovražnikovih oklopnikov.

Na sovražnikovih predmostjih severnozahodno od Kremenčuga in severnozahodno od Čerkasov je bilo večeraj živahno bojno delovanje.

Na bojišču pri Zitomiru so bile z lastnimi protinapadi prodrele številne poljske postojanke sovjetskih čet, mnogo težkega orožja je bilo zaplenjenega, neka obkoljena sovražnikova bojna skupina je bila uničena. Močni sovražnikovi protinapadi so se izjalovili. Kljub neugodnemu vremenu je letalstvo z vedno znova ponavljajočimi odločnimi napadi posebno uspešno podpiralo boje tamkajšnjih oddelkov vojske in bojnih edinic SS.

Južnozahodno in severovzhodno od Gomla so bili odbiti ali zadržani novi, z bojnimi letalci in oklopniki podprti sovjetski napadi.

Zahodno od Smolenska je sovražnik nadalje napadel s številnimi strelskimi divizijami in z močnimi oklopnimi silami. Z osredotočenim obrambnim ognjem vsega orožja je bil zavrnjen ter je pri tem utrpel velike krvave izgube. Posebne zasluge ima pri tem uspehu nemško topništvo, ki je s svojim gibčnim ognjem razbilo

sovražnikove izhodiščne postojanke in zajezilo njegove vdore.

Severnozahodno od Smolenska in na področju pri Nevelu javljajo o hudih krajevnih bojih.

V obeh poslednjih dneh je bilo na vzhodnem bojišču sestreljenih 481 sovjetskih oklopnikov.

V težkih bojih zadnjih tednov sta se posebno odlikovali na bojišču pri Kijevu 7. turinška oklopna divizija pod vodstvom generalnega majorja von Manteuffla, na Krimu pa 98. frankovsko-sudetskoneška pehotna divizija pod vodstvom generalnega poročnika Gareisa.

Z južnitalijanskega bojišča javljajo poleg obojestranskega topniškega in ogledniškega delovanja le še o brezuspešnem napadu severnoameriških sil proti neki severno od Mignana ležeči višini.

Na otoku Lerosu se še nadaljuje boji naših izkrcevalnih sil s sovražnikovo otoško posadko.

Obalne zaščitne sile vojne mornarice so potopile na Egejskem morju znova neko sovražno podmornico.

Pri napadih na nemška letališča na področju južne Grčije je bilo večeraj sestreljenih 16 severnoameriških bombnikov.

Britanska motilna letala so odvrkla v pretekli noči nekaj bomb nad zahodno Nemčijo. Pri slabem sovražnem letalskem delovanju nad zasedenimi zahodnimi ozemlji je bilo večeraj sestreljenih 6 britanskih - severnoameriških letal.

Močan oddelek težkih nemških bojnih letal je v pretekli noči napadel z dobrim uspehom pristaniško mesto Plymouth.

× Iglo so mu potegnili iz srca. Češki zdravnik dr. Trnka je imel priliko operirati človeka z iglo v srcu. 5.2 cm dolgo in 1.5 mm debelo iglo si je bil zasadil v levo stran srca. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je bil takoj operiran. Kocherjev razrez je pokazal, kje tiči igla. Potegnili so jo iz srca in ranico zašili. Bolnik je okreval. To je bil drugi primer tako komplicirane operacije srca v češki kirurgiji.

× Waterloo gre v visoko peč. Po poročilu »Daily Mail« bo londonski most Waterloo v najkrajšem roku podrt in staljen. Ves ta material se bo po poročilu tega lista uporabil za zgraditev odletališča na vojaških letališčih. To je ponovno dokaz naraščajočega pomanjkanja jekla v Angliji.

Nenavaden doživljaj

Rihard Voss

Seveda sem sklenil, da se, ko ozdravim, sem-kaj vrnem, vendar ne zato, da bi se spet zahvalil svojim rešiteljem — sora Gigia me je med tem vzljubila — temveč da bi vse ponovno preiskal in proučil. Izvedbo tega sklepa mi je zdravnik strogo zabranil. Rekli so mi, da sem čudežno ozdravil; zato bi moral romati kot pobožen katolik bosih nog v Loreto. Domnevali so, da sem imel perniciozo, najhujšo vrsto malarije. Za to, da sem se rešil malarije brez kinina, samo z domačim zdravilom, je bil poleg sreče potreben tudi čvrst telesni ustroj; jaz pa sem ga imel.

Ker nisem maral, da bi se mi smejali, sem pazil, da ne bi komu pravil o svojem prividu. Še vedno sem bil zaljubljen v svojo mrzlično domišljijo in občutil sem v veliki meri njeno bol. V meni je bil še vedno žarek brezumja.

Ravno teden dni po mojem povratku me je napotil zdravnik v Nemčijo, ker sem samo ob izpremembi zraka lahko računal na popolno obnovo zdravja.

Pred odhodom sem povprašal po umoru v krčmi »Mezza via« na Apijski cesti.

Ta dogodek ni bil mrzlična utvara, četudi je mnogo prispeval k moji bolezni. Gospodarja so umorili, žena pa je z morilcem pobegnila. Časopisli so o tem veliko pisali, a oblastva kljub iskanju niso našla sledu, — in do njega tudi nikdar ne bodo prišla. V tem pogledu sem bil lahko miren.

Zamolčal sem, da sem bil priča razburjive drame, in sem zapustil Rim.

Odtlej je minilo mnogo let. Umor na Apijski cesti in zagonetno ozdravljenje sta se mi zdela kakor sen. Včasih sem premišljal o svojem prividu in se čudil, da se more človeku tako živo blesti.

Živel sem v krasnem zatočju, villi Falconieri pri Frascatiju, kjer sem prebil mnogo let. Nekega dne me je posetil znanec iz Nemčije.

Bil je starinovec in se je že daljšo dobo mudil v Rimu. Po napornem celotredenskem delu je prihajal vsako soboto, da prebije v Tusculu nedeljo v prijetnem razgovoru, kar me je posebno veselilo. Tokrat mi pa pove, da mora takoj naslednji dan že nazaj.

»Pojdite z menoj! Ne bom šel z vlakom v Rim, temveč z vozom preko Campagne. Podvzela se bova, da se boste zvečer že lahko sprehajali med svojimi dragimi bukvali. Sicer boste nekaj videli, kar vas bo zelo zanimalo.«

»Kaj pa?«

»Staro krščansko katakombo.«

»Ste jo našli?«

»Uganite, kje?«

»Saj je cela Campagna krščansko pokopališče.«

»Pomislite: prastara grobnica. Vhod drži ravno skozi nekdanjo grobnico.«

»To je čudno.«

»Kaj ne? Najbolj čudno pa je, da je nekdo sezidal grobnico nad katakombo in postavil sebi in svojcem krasen spomenik. Vendar ne za vse svoje! Sin mu je bil kristjan in je umrl mučeniške smrti za Neronove dobe, ker je to katakombo zgradil z vednostjo svojega očeta, enega izmed najostudnejših ljudi tistega časa.«

»Ali veste, kako se imenuje?«

»Tigellinus.«

»Neronov svobodnik?«

»Da, on.«

»Tigellinus je sezidal grobnico nad katakombo svojega sina, ste rekli.«

»V katakombi sem našel Tigellinov grob. Po napisu sodeč je on ustanovitelj.«

Vzkliknil sem:

»Rufus je zgradil katakombo?«

»Da, Rufus se je imenoval mladenič, ki je v dvajsetem letu umrl. Kaj veste, da se je Tigellinov sin imenoval Rufus?«

Nisem odgovoril... Vedel sem, da se je Tigellinov sin imenoval Rufus, četudi mi ni nikdo povedal. Sanjal sem pred mnogimi leti, ko sem imel hudo malarijo, sanjal sem o Rufu.

Prišlo mi je na misel. Spomnil sem se, kdo je omenjal to ime v mojih sanjah — s tako tihim in milim glasom. Nisem se mogel spregovoriti. Gost me vpraša:

»Boste šli z menoj?«

»Na grob mladega Rufa?«

Govoril sem mehanično, trudno in raztreseno. »Pokazal vam bom. To je prvi grob, ki smo ga našli. Upam, da bova jutri odkrila še katerega.«

Mrmral sem prav zamišljen:

»Še en grob je poleg Rufovega, poleg Rufa, ki je preminil za Neron. Gotovo so tudi njega raztrgale zveri.«

»Brez dvoma, zakaj vprav dejstvo, da je Tigellinus sezidal nad krščanskim grobom svojega sina mavzolej, prikazuje v čudni luči značaj tega grozoviteža.«

»Bil je njegov edinec in ta izrodek je samo njega ljubil.«

Moj znanec se je smehljaj.

»Spet ste na najboljši poti. Prihodnji teden bo vaša novela že napisana. Ime ji bo: Rufus, sin Tigellina.«

»Smejte se. Kar posmehujte se mi... Kje leži mavzolej?«

»Med staro in novo Apijsko cesto.«

»Na nekem vrtu?«

»Da. Zdi se, da ste vse to že videli.«

»Mar veste, kako se imenuje gospodar?«

»Ne.«

»Sedaj mora biti že precej star?«

»O ne. Prav mlad par živi tamkaj.«

»Tedad zares ne vem... Ali živita v tisti grobnici?«

»Da.«

»To je obokana grobnica z dvema grobovoma. Gornji del je še iz prastare dobe, strop je zelo lepo izdelan, po zidovih so pompejske slikarije, da tako rečem, grške umetnosti.«

»To vam je brez dvoma znano.«

XII

Gotovo mi je bilo znano!

To je bil oni grob, tista stara grobnica, v kateri sem se kot mladenič boril s smrtjo in imel mrzlico ter čudne privide.

»Rufus! Rufus! Rufus!«... Tako je prošla pomoč s tihim, milim glasom moja nepozabna vizija, ona begajoča prikazen, tista Amata, ki sem jo ljubil z bolnim navdušenjem, zaradi katere sem iz prevelikega sočutja plakal.

Glas ji je kar žvrgolel, ko je omenjala ime drugega ji fanta: »Rufus! Rufus! Rufus!«

In glejte, grob tega Rufa je odkrit! Odkrit v tisti grobnici, kjer sem o tem imenu sanjal, odkrit v katakombi, katero je bil Rufus zgradil, kjer je pokopan Tigellinov sin, ki je umrl za Neronu mučeniške smrti.

Ce to ni čudovit primer — morda naključje! Toda takih nepojmljivih dogodkov je veliko. Evo, ta je eden izmed njih.

Nisem povedal, zakaj so me vse te podrobnosti zanimalo, in komaj sem skrival svojo razburjenost in raztresenost. To noč nisem zatislil očesa. Še enkrat, bogve kolikokrat sem to že storil, sem se skušal onih sanj, ki so bile podobne resničnosti, spomniti do podrobnosti in ono nepojmljivo raztolmačiti, pojasniti.

Toda vse je bilo zaman, kakor da bi zlivlavo v rešeto.

Naslednjega dne sva vstala pred zoro. Vozila sva se preko Marine do nove Apijske ceste, poleg krčme »Mezza via«, po neugodnem dirkališču sodobnih Rimljanov, mimo »Campanelle« po poti, ki veže novo in staro Apijsko cesto. Ker sem molčal, me je spremljevalec vprašal, če mi je mogoče slabo. Da bi mu svoje vedenje opravičil, sem mu pripovedoval o krvoprelitju v krčmi, kjer sem bil priča; dodal sem, da me ta doživljaj, vselej ko se ga spomnim, nenavadno pretrese.

Tedad sem opazil neko staro ruševino nedaleč od gajev Egeria, prav blizu današnje trdnjave — sredi vrta in celega polja artičok. Vzkliknil sem.

»Evo! Tu je Tigellinov grob.«

»Vsekakor. Mislim sem si, da že veste, kje je.«

12

NORAH DIVJINA CVETE

»Jaz dam dve svoji leti,« se je ponudila Judita, »in ti si svoje prihraniš.«

»To ne gre,« je odvrnil Ralf. »Žvižganje ne pomaga, ako ne darujem svojega lastnega leta. Toliko sem že izkušen! Na mestu naj bom mrtev, ako se ni takrat na Bermudih in na Gvineji dvignil veter, še preden je zamrló moje žvižganje. Okreni se malo, Judita, ne gledaš naravnost proti vzhodu. Tako... zdaj je dobro.«

Nato je veselo stavil nekaj vprašanj in sam odgovoril nanje, brat in sestra pa sta mu pritrjevala:

»Zakaj žvižgamo?«

»Žvižgamo za veter.«

»Za lahno sapo, za divji vihar?«

»Ne za lahno sapo, ne za divji vihar, za dober močan veter.«

»In kaj damo za to?«

»Eno leto življenja.«

Tedad so začeli žvižgati, glasno in vreščé kakor mladi drozgi v gnezdu. To ni bila nikaka melodija, le zategnjeno žvižganje, s kakršnim kličeš psa. Sprva sem zadovoljen prisluškoval čudnemu početju. Ko pa je postajalo vreščéče žvižganje glasnejše, me je za nekaj trenutkov docela prevzela resnoba; in prepričljivost, s katero so se trije otroci narave predajali svojemu početju, sem si ta kratki čas zamišljal, kako nekeje na daljnem nebu uporni veter dviga glavo, kako je prislulnil, se spomnil svoje dolžnosti in ubogal. Skoraj sem pričakoval, da bo nemudoma prihitel semkaj, se upri v jadra naše ladje, jih napel in gnal ladjo dalje po njeni poti. A nič takega se ni zgodilo. Razlegel se je poslednji vreščéči žvižg; in ko je postalo vse tiho, sem zaslišal radostno melodijo romarske pesmi iz kabine:

»Tvoja volja naj nam bo zapoved, ljubezen naših dni, podnevi in ponoči, Bog, nas ne pozabi, vodi nas k Svojim!«

Okrog dveh ponoči nas je prebudilo iz spanja nenadno gibanje ladje. Zaspano sva se spogledala v najini tesni kabini in gospod Gore je rekel:

»Veter je tu.«

Okrog poldneva je bila služba božja in ponižne molitve so kipele proti nebu v zahvalo Bogu, da je uslišal prošnje svojih vernih. S svoje strani pa je Ralf Whistler zabeležil svoj tretji uspeh zastran vetra. Ponosen je hodil po krovu, vendar je bil dovolj pameten, da ni izpregovoril o tem. Zdad sem razumel, zakaj so si cigani izbrali čudno ime Whistlerjev.

Nekega jasnega, lepega junijskega dne smo naposled srečno pristeli v salemsko пристanišče.

Prišli smo v času, ko je bilo povsod še čutiti pravkar končano vojno z Indijanci, tisto veliko vojno, ki ji pravijo »vojna kralja Filipa« in sicer po imenu nekega mogočnega poglavarja, vrhovnega poveljnika Indijancev. V hudih bojih so imeli naseljenci hude izgube, tako na ljudeh kakor na premoženju. Šest sto mož iz Novoangleške kolonije je bilo pobitih in nešteto žensk in otrok je izgubilo življenje. Do dvanajset sto hiš in skednjav je pogorelo in trinajst majhnih naselbin je bilo izbrisanih z obličja zemlje, kakor da jih nikoli ni bilo.

Toda za Indijance je bila vojna več kakor zgolj vprašanje izgube življenja in premoženja; bili so dobesedno iztrebljeni — vsaj tako se je govorilo. Kasneje smo morali spoznati, da tudi ranjena kaka še lahko useka. Vsaj na zunan pa je bilo videti, da imajo kolonisti dovolj povoda za veselje. Uničili so celo pleme do zadnjega moža in sicer najbolj bojevito pleme. Tisti, ki so preostali, so pripadali mirnoljubnejšim plemenom in so jih belci polagoma ukrotili. Tudi v Salemu so živeli Indijanci, toda prijazna dobrohotnost, s katero so pri ravnanju z njimi, se je zdaj umaknila sovraženemu nezaupanju in rdečo-kožci ponoči niso smeli iz svojih koč.

Vendar se vpliv ravnokar končane vojne ni kazal najbolj v številu

Voz se je ustavil. Kočijašu sva naročila, naj pelje do San Sebastiana, da ondi konje odpočije in se potem uro pred zdravomarijo vrne k nama pred vrt. Hotel sem namreč še isti večer nazaj preko Tuskuliske ceste v Fraskati, da spotoma ostavim svojega spremljevalca v San' Giovaniju. Pričakovali so ga že nemški in rimski tovariši, da bi nadaljevali raziskovanje. Prosil sem jih, naj gredo na delo, saj jih bom že dohitel.

Hotel sem se jim izmuzniti, da bi mogel pokukati sedanje stanovalce stare grobnice in nekoliko pregledati prostore, ker sem preležal bolan skoraj tri tedne. Zvečer sem, da je sor Antonio umrl, dočim je v Tigellinovem mavzoleju prebival njegov sin z ženo in otrokom. O odkritju na vrtu je govoril povsem ravnodušno, medtem ko se je žena začela pritoževati. Vsa ta gospoda prihaja sem! Celo iz svoje sobe sta morala iti, a pod so popolnoma razdeljali! Uničili bodo najbrže cel vrt! Kaj jima bo potem ostalo? Pravijo sicer, da bo vse država odkupila in dobro plačala, tako da bosta obogatela. Toda on tega ne verjame. Kdo bi veroval? Nesreča je hotela, da je baš k njima prišel ta učenjak, pregledal stanovanje ter na tleh v spodnji sobi opazil majhno odprtino. Njen mož, ki je bil tu rojen, se spominja te odprtine še iz davnosti. Kdo bi si bil mislil, da je pod njuno hišo in po celim vrtu grobišče in da bodo zaradi te majhne odprtine prišle take reči na dan!

Skušal sem pomiriti razburjeno ženo pa sem se obrnil do njenega moža s prošnjo, naj mi dovoli vstopiti... Dolnja soba je bila podobna nanovo izkopanemu rovu, ki se je spuščal v globino. Iz nagromadene prsti so držale lesene stopnice v gornje nadstropje, kjer sta stanovala zakonca, medtem ko so otrok z dekle, perutnina in svinje prebivali v šupi. Prosil sem mladega gospodarja, da me pusti samega navzgor, odkoder se bom takoj povrnil.

Kako so škripale stopnice pod mojimi nogami! Kakor da bi ječale, je bilo slišati. Belile so se freske na stropu in pestre slike po stenah: zdele se je, da se radujejo, ker so na svodu groba! Tod je bil tudi starinski naslanjač, kjer je sedela; tu je bila okrogla mizica, na kateri je gorela svetilnica v srebrni posodi, in je stala steklenička, polna solz, ki jih je Rufus prelił za drago, ker so jo raztrgali levi.

Ko sem se vrnil, mi je rekel sin signora Antonija:

»Tam, kjer ste zdaj bili, se je pred mnogimi leti boril neki vaš rojak s smrtjo. Moj oče ga je našel nezavestnega na vrtu, ga nesel v hišo in ga negoval, dokler ni ozdravil.«

V tistem razpoloženju nisem hotel priznati, da sem bil to jaz, temveč sem le dejal:

»Slišal sem že o tem. Čudno je vsekakor, ker so pripovedovali, da je videl bolnik vsako noč letega duha. Toda to je nedvomno izmišljotina.«

S svečano resnostjo mi je odvrnil:

»Gospod, to je resnica.«

»Vi to verjamete?«

»Gospod, tudi jaz sem ga videl.«

»Duh?«

»Ko sem bil še zelo mlad.«

»Kak je bil ta duh?«

»Mil ko Mati Božja.«

»To je bila torej ženska?«

»Skoraj otrok, gospod.«

»Ali je imela belo obleko in črno tenčico okrog glave?«

»Da, gospod.«

»Ali je kaj govorila?«

»Čeprav je bila lepa, sem strašno osupnil in od groze zakričal. Nato je žalostno vzdihnila in izginila, nisem je več videl.«

»Mar niste imeli usmiljenja z njo?«

»Usmiljenja s poganskim duhom?«

»A sedaj? Mar še prihaja?«

»Že davno ne!«

»To je vendar čudno!«

»Oče mi je pravil: odkar se je vaš rojak tako rekoč rešil smrti, je niso več videli. Gotovo jo je on pregnal.«

»Krasni duh je slednjič vendarle našel mir.«

»Mogoče, gospod.«

Morebiti...

Ta trenutek je pomolil moj znanec glavo iz odprtine. Zaklical mi je:

»Čakamo vas, da bi odprli še en grob.«

»Grob, ki je tik Rufovega?«

»Prav zraven... Pridite vendar!«

Za trenutek sem okleval, potem sem se tudi jaz spustil navzdol. Hodil sem po ozkem, nizkem rovu, kakršen je običajen v starih krščanskih grobnicah.

Prišli smo v obokano čumnato, ki je bila nekoliko višja od hodnika. V njej sta bila samo dva grobova. Eden je bil ravno odprt. Videti je bilo le osivele kosti. Znanec me je opozoril na tablico: »Grob Rufa, ustanovitelja katakombe in Tigellinovega sina!«

Medtem so odprli grobarji še drug grob.

V tem ni bilo niti kosti niti pepela. Opazili smo naslednje predmete:

Lepo srebrno posodo, flovnato svetilnico, več steklenic za solze in zlat prstan, okrašen z velikim rubinom.

Tudi na drugem grobu je bila tablica, tablica iz krasnega rumenega marmorja. Vanjo je bila vklesana ena sama besedica, a to je bilo žensko ime:

»A m a t a.«

ODKLONIL

Gospodična: »Gospod Lepič, zakaj si pa ne poiščete boljše polovice?«

Gospod: »Rajši ostanem slabša celota.«

IZ ŽENSKEGA DNEVNIKA

»Prava ljubezen moža se spozna po obleki njegove žene.«

Misli.

Mnogi bi bil bliže našemu sreč, ako bi bili mi njegovemu sreč bolj blizu.

Človek prej čuti, če si pokvari železce, kakor če si pokvari dušo.

Žene imajo tudi za nezrekljivo boleost — besede.

Mladost misli, da je v bodočnosti raj, starost pa mladost želi si nazaj.

Če mož podari ženi briljanten nakit, gotovo eden te trojice ni dosti vreden; včasih so val trije brez vrednosti.

Naša bridkost ni včasih nič drugega kakor minula sreča.

Po Evi je Adam izgubil paradiz, vsak mož pa misli, da ga bo v svoji Evi zopet našel.

Skozi ključavnico se časih več vidi, kakor skozi odprta vrata.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Zeljната klobasa z rižem. Sestavine: srednje-velika zeljnata glava, osminka litra riža, jajce, po možnosti žlica kisle smetane, sol, poper, in — če moreš — pest drobno zrezanega kuhanega svinjskega ali drugega mesa. Zelje skuha v slani vodi napol mehko, polji z mrazo vodo, odcedi, razdeli liste ter malo izreži kocen. V malo masla zarumeni nekaj čebule, stresi vanjo riž ter ga skuha, a ne premeško. Ohlajenemu dodaj jajce, smetano, meso in poper. Potem namaži s tem nadevom zeljnate liste, zvij jih v klobaso, položi jih v namazano kozo ter jih četrt ure peci.

Zdravilni ječmenček. Kadar imaš četrt kilograma mesa in ga želiš izkoristiti za izdatno družinsko kosilo, storiš takole: četrt litra ječmenčka ali kaše, ki si ju prej namočila, duši do mehkega. Posebej praži veliko čebulo na masti in dodaj meso (najbolje svinjino) zrezano na precej drobne kose. Čez nekaj časa primešaj žlico sladke paprike in tri žlice vode. Nato zreži na rezine dva do tri paradiznike, tri zelene paprike, dve kolerabi, tri olupljene krompirje, pol kilograma (vloženega) fižola, 4 korenčke, ohrovt in nekaj zelene in pora, dodaj četrt litra graha in duši skupaj z mesom do mehkega, potem ko si vse zalila z zelenjarno juho ali vodo. Dodaj dušeni ječmenček ali kašo in peteršilja ter duši še 10 minut.

mrtvih in v tem, da so si podvrgli preživele, marveč v izpremenjenem značaju belih naseljencev, ki so zdaj obdelovali polje kakor zmagovalci. Imeli so vojno — kakor navadno imajo puritansko misleči ljudje vsak nepredvideni neprijetni dogodek za kazen božjo — kazen za to, ker niso dovolj goreče služili Bogu. Ko smo se izkrcali v Salemu, je bilo mesto pod vplivom na novo vzdramljene pobožnosti, ki je našla izraza v strogi morali in nestrpnosti. Ženske, ki so si kodrale lase, ki so nosile obleko s kratkimi rokavi ali ki so zanemarjale službo božjo, so bile kaznovane z izgonom ali z globo. Otroke, ki so bili med službo božjo nemirni, so natepli.

Za Elija, Oliverja Lomaxa in Mateja Thomasa je bilo kajpak vse to prav razveseljivo. Bili so tako navdušeni nad Salemom, da sem upal, da bodo hoteli ostati tam, kjer so bile vsaj urejene poti, trgovine in nekaj gostiln. Preden sem ponoči zaspal, me je pogosto izpletaval strah pred dolgo potjo, ki nas je čakala; pred rekami, ki jih bomo morali prebresti; pred gorovji, ki jih bomo morali preplezati, preden pridemo do kraja, ki ga je Natanael Gore takole opisal po svojem raziskovanju: »Lepa in plodna pokrajina, bogata vodé, veriga pogorja jo varuje pred severnimi vetrovi, odprta proti jugu; mastna črna zemlja, mnogo trave in lesa. Z eno besedo, od narave bogato obdarjena pokrajina, ki je obljubljala bogato plačilo za vloženo delo.«

Vendar se je kmalu pokazalo, da vsaj Eli — in Eliju sem moral slediti, naj je šel kamor koli — ni imel namena, oštati v Salemu. Spoznal sem namreč, da so tudi tu skrbno določene meje polju, ki je skupna last in ki ga morajo dan za dnem obdelujejo, ob večerih pa se vračajo v skupne domove. Eli pa je sanjarił o hiši in polju, ki bi bilo samo njegova last. Kakor sem kmalu spoznal, so bile v mestu tudi krème, Eli pa je imel sleherno gostilno za kraj pregrehe in zločinov. Ako bi bilo po njegovem, se v Sionu — kakor je samovoljno imenoval cilj našega potovanja, dasi novi naselbini še nismo izbrali imena — ne bi smela prodajati in piti nobena opojna pijača. Spodfikal se je nad tem, da je stal voz, na katerega smo čakali, v nekem dvorišču blizu Beadlesove gostilne in da so nekateri izmed naših ljudi v vročem julijskem dnevu včasih odložili orodje ter se osvežili z vrčem piva v hladni gostilniški sobi.

Morda je bila naša sreča, da je Natanael Gore imel Elija od tistega večera na ladji »Krila zapada« za svojo desnico ter mu pokazal marsikaj važnega, na primer, kako se grade hiše, kako se najbolje ohranijo živila, kako se obdeluje še neobdelano polje. Na ta način smo le malokdaj videli Elija in ker je Mateja Thomasa močno zaposljeval njegov sobrat v Salemu, smo lahki mi — Steggles, Carter, Andy in jaz — mirno pomagali tamkajšnjim mizarjem in kolarjem graditi naša kola.

Prebivalci Salema so nam nudili vso svojo gostoljubnost. Gospoda Goreja, Andyja, mene in Beetonove je vzela k sebi gospa Adamsonova, ki se je močno razveselila električne svetilke. Hiša je bila prostorna, tako da se nismo mogli pritoževati, dasi je bilo v vsej naselbini le malo prostora za tuje goste. To in pa okoliščina, da lepo, suho vreme ne bo večno trajalo, nas je opominjalo, naj se čim prej poslovimo. Morali smo priti v Sion še ob pravem času, da bi si lahko še pred zimo postavili domove.

Lindo sem videl le pri službi božji; in dokler smo bili v Salemu, nisem niti enkrat zamudil cerkve. Druga nedelja, ki smo jo prebili tam, je bila jako vroča — tako vroča, da bi si bil v cerkvi najrajši slekel suknjič. Zato me je tem bolj presenečalo, da Linda še vedno nosi svoj plašč, dasi brez kapuce. Druge ženske so že nosile lahke obleke iz volne ali muselina, res da preproste in brez okrasja, vendar svetlejšje, prijaznejše barve. Sedel sem v cerkvi, ne da bi slišal le eno samo besedo pridige. Pripovedoval sem si nekatere pravljice: Eli je mrtev ali sploh ni nikoli živel — vsekakor ga ni več. Šel sem k Lindi in ji strgal zopni progast plašč, pa tudi temno obleko, ki jo je nosila pod njim. Pomagal sem ji obleči obleko iz vianjeve svile, v ušesa pa sem ji obesil lepe, pisane uhane. Potem sem jo gledal, kako si je kodrala mehke lase. Ko je bilo to opravljeno, sem šel z njo v neko daljno, tujo deželo, kjer so bili vsi lepi, veliki in dobri in niso še nikoli ničesar slišali o izvirnem grehu in o potrebi, da se spokore... Bila je to dežela polna cvetja, kjer so mandljeva drevesa razprostirala veje z rožnatimi cvetovi preko poti, po katerih so lahko celo jagnjeta mirno in brez nevarnosti hodila... v deželo, kjer so noči opojno dišale po cvetju in so bile polne zvezd in kakor ustvarjene za ljubezen...

Tedaj pa sem znova zadihal rdeči zrak, težak in soparen, kakor

A. P. Čehov

Sovražnika

DRUGI DEL

Abogin je molčal. Voz se je zibal in stokal preko kamenja, prešel peskati breg in stekel dalje. Kirilov se je presedel v svoji žalosti in gledal okrog sebe. Zada je bilo videti v motni svetlobi zvezd cesto in v temo bežeče obrežne vrbe. Na desni je ležala ravnina, tako ravna in brezmejna kakor nebo. Daleč na njej so tu in tam, najbrž na krpah šote, goreli temni ogenjčki. Vzporedno s cesto je na levi potekal hrib, ves kodrast od grmičevja; nad hribom je ždel nepremično velik rdeč polmesec, ki ga je včasih rahlo zagnila meglica in so ga obkrožali mali oblaki, ki so ga ogledovali z vseh strani in bdeli, da jim ne bi ušel.

V vsej naravi je bilo občutiti nekaj brezupnega, kakor propadla ženska, ki sedi sama v svoji temi sobi in se trudi, da bi ne mislila na preteklost, se je zemlja mučila s spomini na pomlad in poletje ter mirno čakala neizbežne zime. Na vsak korak je bila videti narava kakor temna, nelzmerno globoka in hladna jama, odkoder ni izhoda ne Kirilovu, ne Aboginu, niti rdečemu polmescu.

Cim bliže je bil voz cilju, tem nestrpnější je postal Abogin. Dvigal se je, poskakoval in pogledoval čez kočjažve rame. In ko se je voz naposled ustavil pred vhom, lepo zavešenim s progastim platnom in je Abogin pogledal na razsvetljena okna v drugem nadstropju, je bilo slišati po njegovem dihu, da se ves trese.

»Če se kaj zgodi — ne preživim,« — je rekel, ko je stopil z zdravnikom v predsobo in si razburjeno mel roke. A vrvenja ni slišati, morda je le vse v redu,« — je dostavil, prislušujoč tišini.

V predsobi ni bilo slišati ne glasov, ne korakov in vkljub silni svetlobi je bila vsa hiša kakor da spi. Šele zdaj sta mogla doktor in Abogin pogledati drug drugega. Doktor je bil visok, upoginjen, malomarno oblečen in nelepega obraza. Njegove ustnice, debele kakor pri črncu, orlovski nos in veli, ravnodušni pogled so izražali nekaj neprijetno rezkega, nemikavnega in surovega. Njegovi nepočesani lasje, upadla senca, neobrite, sive sčetine na dolgi, ozki bradi in podbradku, blede siva polt in malomarne, oglate manire — vse to je s svojo trdoto dalo misliti o preživetih stiskih, dolgem času, naveličanosti življenja in ljudi. Ob pogledu na njegovo vitko postavo ni bilo mogoče verjeti, da bi imel ta človek ženo, da bi mogel jokati za otrokom.

Vse drugačen je bil Abogin. Bil je resen, soliden plavalasec z veliko glavo, groblmi, a mehkiimi potezami v obrazu in oblečen izbrano po zadnji modli. Na njegovi drži, suknjiču, obilnih lasih in obrazu je bilo nekaj blagorodnega, levu podobnega; hodil je z vzravnano glavo in izbočenimi prsmi, govoril s prijetnim baritonom in v kretanjah, s katerimi je snel šal ter popravil lase, je

bila fina, skoraz ženska eleganca. Celo blodost in otroški strah, s katerim je pogledoval navzgor po stopnicah, ni kvaril drže, niti manjšal sitosti, zdravja in udarnosti, ki jo je dihala vsa njegova pojava.

»Ničesar ni slišati,« — je dejal na stopnicah. »Tudi ni vrvenja. Bog pomagaj!«

Povedel je doktorja skozi predsobo v veliko sobo, kjer je temnel črn klavir in se blestel lesteneec. Odtod sta krenila v malo, udobno in lepo sprejemnico, polno prijetne, rožnate, medle svetlobe.

»Posedite malo, doktor,« je rekel Abogin; »takoj bom tu. Samo pogledam in sporočim.«

Kirilov je ostal sam. Razkošna sprejemnica, prijetni polmrak in že sama navzočnost v tuji, neznanhi hiši, ki je navadno mikaven doživljaj, ga očividno ni ganila. Sedel je v naslanjač in ogledoval svoje roke, ožgane od karbolne kisline. Le bežno je pogledal na živordeči senčnik, škatio od glasbila, ki se je bila nagnila k tiktakajoči uri, in je zapazil še nagačenega volka, solidnega in altega kakor Abogin sam.

Bilo je tiho... Daleč nekje v sosednjih sobah je nekdo glasno zajčal »a«, zazvenela so steklena vrata, najbrž vrata omare, in zopet je bilo vse tiho... Še pet minut in Kirilov je prenehal ogledovati svoje roke in je dvignil oči k vratom, za katerimi je bil izginil Abogin.

Na pragu teh vrat se je pojavil Abogin, a ne onl, ki je prej odšel. Izraz sitosti in fine eleganca na njem je izginil in njegov obraz, roke, držo mu je zvil odvraten izraz nekake groze, nekake mučne telesne bolečine. Njegov nos, usta, brki, vse mišice so mu izgrale in izgledalo je, da se hočejo odtrgati od obraza. Oči kakor da se smejejo od bolečine...

Abogin je stopil s težkim in širokim korakom na sredo sprejemnice, se sključil, zastokal in stresel pestmi:

»Prevarila!« je vzkliknil in silno nategnil zlog »va«. »Prevarila me je! Ušla! Zbolela je in poslala me je po zdravnika le, da zbeži s tem podlim Papčinskim! Bože moj!«

Abogin je stopil s težkim korakom k doktorju, zavijtel k njegovemu obrazu svoje bele, mehke pesti, zopet stresel z njimi in zavpil:

»Prevarila! Ušla je! In zakaj ta laž? Bože moj. Bože moj! In zakaj to ogabno, nesramno slepilo, ta hudiceva, kačja igra? Kaj sem ji storil? Ušla je!«

Na oči so mu navrele solze. Obrnil se je in začel hoditi po sprejemnici. V svojem kratkem suknjiču, modnih, ozkih hlačah, v katerih so bile videti noge izredno tenke, s svojo veliko glavo in grivo je bil zelo podoben levu. Na ravnodušnem doktor-

jevem obrazu je zasijala radovednost. Dvignil se je in pogledal Abogina.

»Dovolite, kje je bolnica?« je vprašal zdravnik. »Bolnica, bolnica!« — je vzkliknil Abogin v smehu, joku in še vedno mahal s pestmi. »To ni bolnica, to je hudč! Podlost in nizkotočnost, ki si jo je menda izmislil sam satan! Poslala me je zato, da bi bežala, bežala z norcem, surovim Pavliho, s pajacom! O Bože, bolj, da bi bila umrla! Ne prenesem! Ne prenesem!«

Doktor se je vzravnal. Njegove oči so mežiknile, se zasolžile, ozka brada se je pregibala s čeljustjo na desno in levo.

»Dovolite, kaj pomeni to?« — je vprašal in se radovedno ogledoval. — »Sin mi je umrl, žena žaluje sama v hiši... sam komaj stojim na nogah, tri noči nisem spal... in kaj? Mene vlečejo, naj igrar v nekakšni trapasti komediji, naj igrar vlogo Pavlihe? Ne... ne razumem!«

Abogin je razklenil eno pest, zagnal na tla zmečkano pismo in stopil nanj kakor na mušico, ki se ti jo zahoče ubiti.

»Da nisem videl... da nisem razumel!« je govoril skozi stianjene zobe in namahoval z eno pestjo pred očmi s izrazom, kakor da so mu stopili na kurje oko. — »Nisem zapazil, da hodi k nam vsak dan, nisem videl, da je prišel danes s kočijo. Zakaj s kočijo? Pa nisem videl! Norec!«

»Ne... ne razumem,« je mrmral doktor. »Kaj je prav za prav? To je vendar smešenje osebe, izdajstvo človeškega trpljenja! To je... nekaj nemogočega? Prvič v življenju vidim.«

S topo začudenostjo človeka, ki je komaj začel razumevati, da ga žalijo, je doktor skomignil z rameni, zamahnil z rokami in ne vedoč, kaj naj stori, se je v nemoči sesedel v naslanjač.

»Nu, nehala je ljubiti, se zaljubila v drugega, Bog z njo!« Ampak zakaj prevara, zakaj ta podla, hinavska prevara?« — je govoril s jokavim glasom Abogin. »Zakaj? Čemu? Kaj sem ti storil? Fosidajite, doktor,« — je rekel hlastno in stopil h Kirilovu: »Nehote ste bili priča moje nesreče in ne bom vam tajil resnice. Kolnem se vam, da sem ljubil to žensko, ljubil, pobožno, suženjsko. Za njo sem žrtvoval vse: skregal sem se s starši, pustil službo in glasbo, odpustil sem ji to, česar ne bi smel odpustiti materi ali sestri... Niti enkrat nisem pogledal postrani nanjo... nobenega povoda nisem dal! Zakaj ta laž?! Ne zahtevam ljubezni, ampak zakaj ta gnusna prevara? Če že ne ljubiš, povej odkrito, častno, tem bolj, da spoznaš moj pogled na to stvar...«

Abogin je iskreno izlival pred doktorjem svojo dušo, s solzami v očeh, trepetajoč po vsem telesu. Govoril je goreče, stiskal obe roki k srcu, odkrival svoje rodbinske skrivnosti brez najmanjšega oklevanja in kakor da mu je celo v olajšavo, da slednjič iztrga te tajne iz svojih prsi. Če se tako razgovori uro, dve, če izlije svojo dušo, mu bo nedvomno lažje pri srcu. Kdo ve: če bi ga doktor poslušal in mu prijateljsko sočustvoval, bi se morda, kakor se to čisto dogaja, Abogin popolnoma

da so dihala v njem že cela pokolenja vernikov, in tam je sedela Linda, oblečena v svoj grdi progasti plašč — in moje sanje so bile dosanjane...

Ko smo nato stopili v toplo sončno svetlobo in so se ljudje zbrali na majhnem trgu pred cerkvijo, da se pogovore o sejanju, o boleznih in zdravilih, o tem in onem, je šla Linda tako tesno mimo mene, da sem se ji lahko nasmehnil in izpregovoril z njo, ne da bi vzbujal pozornost. Ko pa sem spoznal, zakaj Linda še vedno nosi svoj stari plašč, je moj nasmeh in moj pozdrav zamrl. Imela bo otroka! Njej bo še teže kakor meni brodirati preko rek, plezati preko gorovja, napraviti to dolgo, utrujajočo pot.

Srce se mi je stisnilo od sočutja in usmiljenja, hkratu pa se je zdramilo v meni strašno, mučno ljubsumje. Elijevega otroka je nosila Linda pod svojim srcem. Njegovega otroka, iz katerega bo postal sčasoma drugi Eli, trmoglav kmet krepkih rok, ki bo imenoval krčme mesta pregrehe, ki bo s poštenostjo, s smotnostjo, z nezlomljivim pogumom razorožil odpor in sovraštvo. In nežna, lepa Linda, ki sem jo ljubil, bo njegova mati...

Linda me je zdaj predramila iz sanjarij, ko se mi je nalahno dotaknila ramena in mi povedala mirno, vendar s prikrito porogljivostjo: »Eli vam hoče nekaj povedati, Filip.« In hkratu se je tesneje zavila v plašč, da bi zavrnila moj vprašujoči pogled.

»Kaj praviš, Eli?« sem naglo vprašal.

»Rad bi le vedel, kako je z gradnjo vozov.«

»Zelo dobro. Tvoj voz čaka, da ga drugič prepletkamo. Ako ti tvoje številne dolžnosti nekoliko dopuščajo, lahko odzameš delo Stegglesu.« Še mene samega zje presenečalo, da ze zvenel moj glas tako trpko.

Eli je molčal; naslednje jutro pa se je prikazal na dvorišču, kjer smo delali in se je tudi on lotil dela. V enem samem jutru je opravil več, kakor bi zmogla dva moška skupaj. Ves čas, ko je mazal voz, sem ga neopazno gledal in sem ga istočasno občudoval in sovražil. S svojimi do pasu golim telesom bi lahko služil za model slehernemu kiparju starih Helenov. Ako je le nekoliko dober z Lindo, ga bo sčasoma vzljubila in oboževala... nobena ženska se mu ne bi mogla upreti.

In v življenju, ki smo mu šli nasproti, bo imela telesna moč zelo važno vlogo. Vrag naj vzame Elija Makersa, pa tudi Johna Ollenshawea, mojega očeta! Oba sta mi ukradla mojo ljubico...

Okrog poldneva sem odložil orodje, si umil obraz in roke ter si ogrnil suknjič. Počasi sem šel čez dvorišča, dobro vedoč, da me spremlja Elijev nezaupljivi pogled, ter sem stopil skozi zadnja vrata v krčmo. Prej ali slej se bo moral prikazati moški, ki sem upal, da ga bom našel v krčmi.

Imel sem srečo. Mike je sedel na klopi ob peči in si ob čevlju iztepaval pipo. Na njegovem kolenu je zvita ležala domača mačka. Poleg njega je stal na klopi vrč piva, a bil je prazen, zato sem ga odnesel k točilni mizi, da ga znova napolnijo, preden izpregovorim z Mikejem.

Mike je bil moje odkritje. Andy si je bil nekega dne z dletom ranil roko; rana je močno krvavela in Andy je ves prebledel. Planil sem v krčmo, da bi poiskal pomoči in Mike je s pipo v ustih in vrčem piva v rokah mirno sledil k ranjencu. Brez naglice, vendar ne da bi izgubljal preveč časa, je pregledal rano in čez nekaj kratkih minut ustavil krvavitev.

Od tiste ure sem se začel zanimati za čudnega možička in poslej sem mu plačal marsikateri vrč piva. V krčmi so ga gledali z nekakim dobrohotnim prezirom in spočetka jih je zabavalo zanimanje, ki sem ga kazal za možička. »Nekaj prav posebnega mora biti s tem Addyjem,« so se posmehovali moški. »Lahko prišemo, da si že mnogim ženskam rešil življenje, Mike, ne da bi bil dobil od njihovih mož toliko piva, kolikor ti ga je že plačal mladi gospod.« Ker pa se za zbadljivke nisem menil, so polagoma utihnili.

Zdaj je Mike zadovoljno pogledal svoj polni vrč in se mi hvaležno nasmehnil. »Dober dan, mladi gospod. Kako gre z delom? Mislite, da boste lahko še to jesen šli na pot?«

V začetku septembra moram biti že na poti,« sem prikimal in sedel k njemu na klop.

»Slišim, da ste namenjeni proti Nawkatchi. Da, da, dobra in lepa zemlja je tam.« Nisem prezrl lahkega in kratkega vzdihla, ki je sledil njegovim besedam. Segel je po polnem vrču in pil. Opazoval sem ga.

Preveč snažen ni bil. Po bradi in licih so mu rasle sive kocine. Oči

spravil s svojo nesrečo, brez protesta, brez nepotrebnih neumnosti...

Toda prišlo je drugače. Medtem, ko je Abogin govoril, se je užaljeni doktor vidno izpreminjal. Ravnodušnost in začudenje na njegovem obrazu sta se malo po malem umikali izrazu grenkega ogorčenja nejevolje in jeze. Črte na njegovem obrazu so postale ostrejšje, se trše in neprijetnejše. Ko mu je Abogin pomolil pred oči sliko mlade ženske z lepim, a nunsko suhim in brezizraznim obrazom in vprašal, ali si je možno ob pogledu na ta obraz predstavljati, da zmora laž, je doktor nenadoma poskočil, zablskal z očmi in rekel, surovo naglašujoč vsako besedo:

»Zakaj mi govorite vse to? Ne maram poslušati! Ne maram!« — je vzkliknil in udaril s pestjo po mizi. »Kaj me brigajo vaše podle tajne? Vrag z njimi! Da si mi upate govoriti o teh nizkotnostih, kakor da me niste že dovolj užalili? Kaj sem lakaj, ki ga lahko žalite v nedogled? Kaj?«

Abogin se je zamajal in ga začudeno gledal. »Zakaj ste me privedli sem?« — je nadaljeval doktor in škrta z zobmi. »Če se v svoji rejenosti ženite, v svoji rejenosti obesite in igrate melodrame, kaj naj jaz pri tem? Kaj me brigajo vaši romani? Pustite me na miru! Gospodarite na svojem blagorodnem kmečkem dvorcu, slikajte se s svojimi humanimi idejami, igrajte (doktor se je zadel ob škatlo instrumenta) — igrajte kontrabase in trobente, redite se kakor kopuni — toda ne norčujte se iz osebnosti! Če je že ne znate uvaževati, ji vsaj prizanesite!«

»Oprostite, kaj pomeni vse to?« — je vprašal Abogin in zarde.

»To pomeni, da je nizkotno in podlo tako briti norce iz ljudi. Zdravnik sem in vi štejete zdravnike in sploh delovne ljudi, ki ne dišijo po parfemu in prostituciji, za svoje lakaje in služabnike; nu, prav, toda nihče vam ni dal pravice, da bričete norce iz ljudi, ki trpe!«

»Kako si mi drznete očitati kaj takega?« — je vprašal tiho Abogin in obraz mu je zopet trzil, to pot že očitno od jeze.

»Ne, vi, ki ste vedeli, kako gorje je nad mano, kako ste si vi drznili zvleči me sem, da poslušam te nizkotnosti?« — je kriknil doktor in zopet udaril s pestjo po mizi. — »Kdo vam je dal pravico, da se tako norčujete iz tuje nesreče?«

»Saj ste ob pameti!« je kriknil Abogin. »Taka ozko srčnost! Jaz sam sem globoko nesrečen in... in...«

»Nesrečen!« se je prezirljivo zasmel doktor. »Ne skrunite te besede, ki se vas ne tiče. Propalice, ki ne najdejo človeka, da jim podpiše menico, se tudi štejejo med nesrečne. Kopun, ki ga davi lastna tolašča, je tudi nesrečen. Ničvredneži!«

»Milostlivi gospod, vi se spozabljate,« — je siknil Abogin. »Na take besede« — je odgovor zasušnica. Razumete?« Abogin je hitro segel v stranski žep, izlekel denarnico, potegnil ven dva bankovca in ju zavil na mizo.

»Tu, za vaš obisk!« je rekel in širil nosnice. »Plačano!«

»Nikar si mi ne drznite dati denarja!« je kriknil doktor in pomel z mize bankovca na tla. »Zalitev se ne plačuje z denarjem!«

Stala sta obraz ob obrazu in srdito sipala drug drugemu nezasušene zalitve. Gotovo se nikdar v življenju, niti v blodnjah, nista izrekla toliko nepravilnega, mrzkega in nelepega. V obeh je silno vzkipeł egoizem nesrečnežev. Nesrečneži so egoistični, hudobni, nepravilni, kruti, manj kakor norci sposobni razumeti druge drugega. Nesreča ljudi ne združuje, temveč razdružuje; celo tam, kjer kaže, da bi moralo gorje iste vrste ljudi povezati, nastane veliko več nepravilnosti in krutosti kakor v srednje zadovoljni družbi.

»Izvolite me pustiti domov!« — je kriknil zašopli doktor.

Abogin je rezko pozvonil. Ko se na njegov poziv ni nihče javil, je pozvonil še enkrat in srdito tresel zvonček ob tla, da je gluho udaril na preprogo in zastokal žalostno kakor pred smrtjo. Vstopil je lakaj.

»Kod ste tičali, vrag vas vzemi?!« — je navelil nadenj gospodar in stiskal pesti. »Kje si bil? Pojdi, glej, da zaprežejo za tega gospoda kočijo in za mene voz. Stoj!« — je kriknil, ko se je lakaj obrnil, da bi odšel. »Da ne bo jutri nobene služabnika v tej hiši! Vsi ven! Najamem nove! Gnusobe!«

V pričakovanju voz sta Abogin in doktor molčala. Prvemu se je že povrnil izraz sitosti in fine elegancje. Koračil je po sprejemnici, elegantno potresal z glavo in očitno nekaj prevdarjal. Srd se Aboginu še ni polegel, toda s trudom se je delal, kakor da ne zapazi svojega sovražnika... Doktor pa je stal, se opiral z eno roko na rob stola in gledal Abogina s tem globokim, nekoliko ciničnim nelepim prezirom, s kakršnim znata gledati samo nesreča in beda, kadar zreta pred seboj sitost in eleganco.

Ko je čez nekaj časa sedel doktor v kočijo in odšel, so njegove oči še vedno zrlje prezirljivo. Bilo je temno, temneje kakor pred eno uro. Rdeči polmesec je že zašel za hrib in oblaki-stražarji so ležali med zvezdami kakor temne lipe. Voz z rdečimi svetilkami je zastokal po cesti in prehitel doktorja. To je bil Abogin, ki je šel protestirat, delat neumnosti.

Vso pot Kirilov ni mislil ne na ženo, ne na Andreja, temveč na Abogina in na ljudi, ki žive v hiši, katero je pravkar zapustil. Njegove misli so bile nepravilne in nečloveško krute. Obsodil je Abogina, njegovo ženo, Papčinskega in vse one, ki žive v rožnatem polmraku in ki diše po parfemu; vso pot mu je razjedalo srce sovraštvo in prezir. V njegov razum se je vtisnilo trdno prepričanje o teh ljudeh.

Minil bo čas, minila bo Kirilova nesreča, toda to prepričanje, nepravilno sicer, ne mine in ostane v doktorju prav do groba.

Konec.

Ženska skrb za nogavice

Nogavice so zlasti pozimi zelo važen del ženske oprave. V vojni kajpada izbira ni poljubna, zato je treba pri tisti zalogi, ki je na razpolago, kolikor le mogoče prevdarno ravnati. Ko jih kupuješ, je najvažnejše to, da dobiš pravo mero, da niso prekratkega stopala, ker se prej raztrga, in da niso prevelike, ker se potem grdo grbančijo. Čim boljše kakovosti so nogavice, tem bolj so trpežne. Tu je škoda, če bi si hoteli prihraniti nekaj lir. Dobra kakovost ni nikoli predrago plačana.

Barvo nogavic je treba — vse to seveda v okviru današnjih možnosti — izbrati glede na obleke, modo in starost. So barve, ki ne ustrezajo debelim nogam, in so take, ki niso primerne nogam, ki so premršave. Posebno dobro je, če je stopalo dvojno in je tudi peta takšna. Če opazimo, da nogavica izpušča pentlje ondí, kjer jo pritrjujemo na zaponko, moramo ondodno mesto podložiti s kakšnim blagom.

Če hočemo, da bodo nogavice čim bolj trpežne, dajmo še nove v mlačno vodo. Kadar pa nogavice zares peremo, jih perimo v mlačni milni vodi. Nikoli jih ne smemo trdo mencati, ampak le z dlanimi povlajati. Nato jih zavijemo v čisto krpo in nalahno ožemamo. Obesimo jih na temen prostor, tako da so na prepihu. Nikoli na sonce ali nad štedilnik! A vse to ne bo nič koristilo, če ne pazimo, kako si jih obuvamo. Prav tako so nogavicam v škodo nepristrizeni nohti in trda koža na nogah. V dobi, ko so nogavice razkošno drage, je treba tem bolj paziti nanje.

S premislekom je treba nogavice gatiti! Navidezno je to lahko delo in sleherna gospodinja je prepričana, da zna nogavice dobro gatiti. Vendar je pravilno gatenje mnogo težje, kakor se človeku dozdeva. Luknja v nogavici ima okrog sebe pajčevinasto tkivo. Potrebno je, da te, že preperle nitke zavarujemo, da se ne bodo brž raztrgale. Zato jih je treba pokriti s kakšno zaščitno plastjo.

Praktično pa je to takole videti: gatiti je treba daleč čez pravo luknjo, medtem ko luknjo samo preprežemo z rešetko nitk, na vsaki strani luknje pa morajo segati nitke še kake 3 cm čez. Čeprav pri tem porabimo malo več krpanca, se to vendarle izplača.

Zašita peta, ki kuka iz čevlja, brez dvoma ni lepa za pogled. To pa lahko preprečimo s tremi šivi spodaj na peti, da potegnemo peto na znotraj in zagatemo mesto je pokrito s čevljem. Guba se takoj izravna in nogavica ni zato nič manjša.

KRST

»Z ženo sva se zmeraj pričkala, ali naj bo otrok Janez ali Peter.«

»No — in zdaj — kako se imenuje?«

»Albina.«

so mu bile nekoliko motne. Vendar je bilo v njegovem čudno razbrzdanem obrazu nekaj dobrega in človeškega. Rad sem ga imel.

»Nikoli še nisem bil tam,« je nadaljeval. »A videl sem tiste kraje z gričev, ki jih imenujejo Zapuščene gore. Takrat je bil tisti kraj še kaj nevaren, kajti Indijanci so bili popadljivi, zdaj pa je to seveda minilo. Gotovo je, da je kraj lep. Skoraj bi si želel z vami.«

»Zakaj pa ne?« sem živahno vzkliknil. »Ne nasprotujemo, če se nam pridružijo še drugi izseljenci. Zakaj torej ne?«

Namesto odgovora je Mike segel v hlačne žepe, ju obrnil in mi tako pokazal, da sta prazna.

»Zato ne,« se je sladkobno nasmešnil. »Kljub starosti lahko grem z vami kot hlapec, saj se razumem na živino in jo znam zdraviti, ako zbolí. A prav tako si lahko tudi odrežem vrat ali skočim s čevlji v morje. In da vam povem po pravici, mladi gospod, to bi mi bilo skoraj enako ljubo. Človek brez denarja je povsod suženj, vendar lahko odnese pete, ako mu njegov gospodar ni naklonjen. Ako pa bi šel z vami v Nawkatcho s tujim kruhom v želodcu, tedaj bi bil morda dolga leta suženj — vsekakor tako dolgo, dokler si ne bi dovolj pridlužil, da bi se lahko postavil na lastne noge. Slišal sem tudi, da v vaši bodoči naselbini ne boste privoščili človeku pipe in kozarčka. Ne... najlepša hvala! Ta mah sedim tu, ker čakam Hicke Maguirja, ki je namenjen s svojo ladjo na ribolov v Novofundlandsko. Svojega starega ranocelnika je moral spustiti v morje, ker je nazadnje le doslužil. Bil je tudi že skrajni čas, saj je bil starček že petnajst let na pol slep, Hick me bo zdaj na zimo gotovo potreboval, ko mornarjem često spodrsne na zamrzli palubi, da si polomijo noge ali pa zmraznejo. Seveda, na ribiški ladji ranocelnik ni ravno v raju.«

»Vesto to iz lastne izkušnje?« sem hotel vedeti.

»Kajpada. Pred štirimi leti sem se vozil na taki škatli. Le poglejte moja ušesa.«

Z glave je vzel svoj prastari klobuk, odgrnil lase in mi pokazal ušesa, ki jih skoraj ni bilo drugega kakor razcefrane luknje na njegovi lobanji.

»Mraz mi jih je požrl,« je rekel ravnodušno. Človeku odpadajo ušesa in prsti kakor da so iz sladkorja. Nič kaj prijetno, to vam že lahko povem. Nekoč sem se s Hickom tudi pošteno sporekel. Trmo-

glavo fante! A danes pač ne morem izbirati. Mislim tudi, da Hick nima ravno mnogo učenih zdravnikov na izbiro.«

»Poslušajte me torej!« Izpil sem svoj vrček in nisem hotel več zapravljati časa. »Ako hočete z nami, se lahko peljete na mojem vozu, kupil vam bom tudi opremo in hrano. Ako si bom postavil hišo, se bo v njej gotovo našel prostor tudi za vas, ako pa vam je ljubše, si lahko tudi sami postavite hišico. Po... nu, recimo, po enem letu se lahko na moje stroške vrnete v Salem, ako hočete. Kaj pravite k temu? Pojdete z nami?«

Za trenutek je bil vedeti ves trd od presenečenja. Nato mu je preblislil obraz izraz nezaupanja.

»Zakaj neki me potrebujete? Saj menda niste bolni?« Ozrl se je na moj z železom obložen čevlj, nato pa mi je pogledal v obraz. »Ker sva že postala dobra prijatelja, vam rajši takoj pošteno povem, da vam z vašo nogo ne morem prav nič pomagati. Saj ste od rojstva hromi, kajne?«

»Ne vabim vas zato,« sem odvrnil nekoliko razdraženo. »Mislim, da se nekoliko razumete na zdravljenje, vendar vas nimam za čudodelnika. Nikar me nič preveč ne izprašujte, sicer bom jaz vas vprašal, zakaj prav za prav sedite tu kot zdravnik brez prebite pare in hvalite Boga, ako se vam nudi možnost, da lahko počasi zmrazujete na ribiški ladji?«

»To vam prav rad pojasnim, gospod,« je dejal mirno. »Pijan v službi. To je v štirih besedah moja zgodba. Odslovljen iz službe pri kraljevi mornarici v letu 1649., ker sem nekemu mornarju odžagal napačno nogo. In ker se je začela druga noga — tista, ki bi mi jo bil moral odžagati — gnójiti bi ostal možakar kmalu brez nog. Od tistega dne je šlo z menoj navzdol. Zdaj pa imam vaše velikodušno povabilo. S hvaležnostjo jo sprejemem, mladi gospod!«

»Moje ime je Oillenshaw,« sem se mu predstavil. »Tukaj je denar, uredite se nekoliko, da boste vsaj snažni. In zapomnite si — čim manj boste govorili o sladki kapljici in podobnih stvarih tem bolje se boste razumeli z mojimi tovariši. Dokler boste vršili svojo službo, tako dolgo bom že jaz skrbel za vašo pipo in pa da boste dobili včasih kako pijačo; nič hudega vam ne bo. To bi bilo torej opravljeno!« Zadovoljen sem se vrnil na delo k svojemu vozu.

DOMAČE NOVICE

* O izvrševanju sodstva na operacijskem ozemlju »Jadransko primorje« je bila 13. t. m. objavljena naredba, ki določa, da sodišča izdajajo sodbe »V imenu zakona«. Kazenske stvari, ki tečejo pri italijanskih vojaških sodiščih, pridejo na civilna sodišča. Kdor stori napad na telo ali življenje pripadnika nemške oborožene sile ali nemškega urada, se kaznuje s smrtjo. Prav tako se kaznuje, kdor stori nasilno dejanje proti nemški oboroženi sili, njenim napravam in ustanovam. V lažjih primerih se sme prisoditi kazen na prostosti. V denarju in s kaznijo na prostosti, v hujših primerih pa s smrtjo, se kaznujejo: kazniva dejanja zoper varnost življenja in lastnine; kapičenje in skrivno kupčevanje, kakor tudi sleherni skupnosti škodljivo ravnanje; nemški državni sovražni udejstvovanje in pripomoči k temu; neupoštevanje ali oviranje oblastnih ukrepov in odredb kakor tudi vsaka nasnova k temu; neupoštevanje ali oviranje oblastvenih ukrepov in odredb kakor tudi vsaka nasnova k temu ter naklepno poškodovanje javnih ustanov in naprav kakor tudi vsakršna gospodarska sabotaža.

* Posebno sodišče za javno varnost je ustanovljeno z naredbom od 13. t. m. pri Vrhovnem komisariju na operacijskem ozemlju »Jadransko primorje« zaradi zavarovanja javnega reda. Vrhovni komisar postavi predsednika in člane tega posebnega sodišča. Proti odločbam posebnega sodišča ni rednega pravnega sredstva. Postopek pred posebnim sodiščem se uvede na predlog pristojnega višjega SS in policijskega vodje. Ta obtožuje in zastopa obtožbo v kazenskih stvareh pred posebnim sodiščem. Posebno sodišče ni vezano na zakone o postopanju. Izvesti mora postopek po prostem predurku, smotno in upoštevno. Obtožbenca je treba vselej zaslišati. Vrhovni komisar lahko razveljavi odločbe sodišča ali ustavi tekoče postopke. Lahko odredi, da se postopek izvede pri določenem sodišču. On tudi odloča o pomilostitvah.

* Pošte sprejemajo odslej privatne pismene pošiljke po naslednjih pogojih: 1. vsa pisma se morajo predajati v nabiralnike ali pri poštah odprta; 2. za pisma se ne smejo uporabljati ovitki s podlogo; 3. na vsaki pismensti pošiljki mora biti označen naslov odpošiljatelja; 4. pri predaji priporočenih pošilk se mora odpošiljatelj oziroma oni, ki prinese pošiljke na pošto, legitimirati z izkaznico s fotografijo, izdano od kake države ali samouprave oblasti. Podatke teh listin mora uradnik, ki ugotovi istovetnost, napisati na pošiljko izpod navedbe odpošiljatelja ali na drugem mestu na pošiljki.

* Prvi peštri večer za pripadnike nemške vojske v Ljubljani je bil pretekli petek. Priredila ga je vojaška uprava ljubljanskega radia v operi. Gledalciše je bilo nabitno polno pripadnikov nemške oborožene sile. Kot gostje so prišli tudi predstavniki pokrajinske uprave in domobrancev ter mnogi v Ljubljani zaposleni nemški civilni funkcionarji. Spored je bil zelo posrečeno izbran in je bilo mnogo odobravanja. Nemški vojak je vsepovsod izvrstno oskrbljen. Poleg dobrih življenjskih razmer skrbijo oblasti tudi za čim več duševnega razvedrila. Vojaki dobivajo knjige in časopise, na razpologo so jim radijski aparati in gramofoni, nalašč zanje so prirejane predstave po gledališčih in v kinematografih.

* Ivan Gosak, po daljši bolezni je v nedeljo umrl na kliniki v Ljubljani v starosti 68 let g. Ivan Gosak, zvančnik finančne kontrole v pokoj. Bil je iz znane družine v Žižah pri Kobjicah, služboval je v Trstu, do plebiscita na Koroškem, nato pa več let v Murski Soboti, od upokojitve 1926 dalje pa v Trnovem v Ljubljani, kjer si je uredil prijazno domačijo. Zapustil je vdovo gospo Justino in sina Zdravka, ki je naš uredniški tovariš. Naše iskreno sožalje!

* Smrt hčerke pisatelja Milana Puglja. Po daljšem trpljenju je umrla v Ljubljani za srčno oslabelostjo gdč. Mica Pugljeva, uradnica Pokojninskega zavoda, hčerka pokojnega uglednega slovenskega pisatelja. Bila je dobro slovensko dekle, žal pa je že dolgo rušila njeno mladost zavrtna bolezen.

* Na Grosupljem je umrla ga. Marija Javornikova, po rodu Tometova, soproga uglednega posestnika in mesarja. Pokopana je bila 9. t. m. Bila je zelo dobrega srca in srčno ljubljena v krogu svoje družine.

* Podaljšanje rumenih legitimacij upokojenih žel. uslužbencev, rentnikov in njihovih družinskih članov se vrši na postaji Ljubljana gl. kol.: dne 2. dec. 1943 od črke A do vključno G, dne dne 3. dec. 1943 od črke H do vključno M, dne

4. dec. 1943 od črke N do vključno S, dne 6. dec. 1943 od črke T do vključno Z, dne 7. in 9. dec. 1943 za zamudnike. — Na postaji Ljubljana-Siška: dne 13. dec. 1943 od črke A do vključno G, dne 14. dec. 1943 od črke H do vključno M, dne 15. dec. 1943 od črke N do vključno S, dne 16. dec. 1943 od črke T do vključno Z, dne 17. in 18. dec. 1943 za zamudnike. — Na postaji Ljubljana-Rakovnik: dne 10. dec. 1943. — Na postaji Zalog: dne 20. dec. 1943. — Opozorjamo železniške upokojene, da se nemudno zgloše pri seših pristojnih postaj, kjer dobe ostala splošna navodila.

* 70-letnico je praznoval pretekli petek v svojem rojstnem kraju v Metliki naš splošno znani javni in prosvetni delavec g. Engelbert L. Gangl. V mladosti je dovršil učiteljske v Ljubljani, pozneje pa je deloval na mestni realki v Idriji. Zgodaj je začel sukati pero, ki ga tudi danes še ni odložil. Nastala je dolga vrsta njegovih književnih del, ki so mu pridobila lep sloves. Zlasti častne zasluge si je pridobil pri telesno-vzgojnem delu, v katerem je dolga leta stal na najvidnejšem mestu. Engelbertu Ganglu veljajo tudi naše tople čestitke.

* Zlate poroke. 12. t. m. sta praznovala na svojem domu v Avberu na Krasu zlato poroko gosp. Jakob Berščak in gospa Marija roj. Gulčeva. Oba sta zavedni kraški korenini, srčno ljubljena od svojih dragih in spoštovana daleč naokrog. — V Ljubljani sta praznovala na Martinovo svojo zlato poroko mornariški nadkomisar v pokoj g. Ivan Golias in ga. Valentina roj. Druškovičeva. Jubilat je služboval nad 30 let v bivši avstro-ogrski vojni mornarici, žena pa je hčerka svoječasnega posestnika pri ljubljanskem »Figovcu«. Zakonca živita že od leta 1919, na Bledu, svoj praznik pa sta želela praznovati v rodni Ljubljani v krogu svoje družine. Goliasov rod je zelo trden, saj je že oče sedanega slavljenca Ivan Golias, ki je bil trgovec iz šentpeterskega predmestja v Ljubljani, praznoval zlato poroko leta 1912, na Bledu. — Nadalje sta v nedeljo praznovala zlato poroko gg. Jože Seljak in žena Franciška roj. Hodnikova, posestnica na Razorih nad Vrhniko, v občini Podlipa. Rodilo se jima je 17 otrok, od katerih pa jih je umrlo 10. Od še živečih je sin Tone v Ameriki, sin Jože pa je inženjer agronomije in je bil nazadnje zaposlen v Cerknici, toda njegova usoda doslej še ni znana. Vsem otrokom sta roditelja dala pošteno vzgojo.

* Naredba o začasnih ustavitvi predavanj na Univerzi v Ljubljani. Šef pokrajinske uprave general Rupnik je 11. t. m. objavil: Na podstavi danih pooblastil in glede na to, da se je veliko število slušateljev prijavilo za sprejem v slovensko domobranstvo, kakor tudi na prostovoljno delo za obnovo dežele ter pomoč ljudstvu in bi bili le ti zaradi nemogućnosti obiskovanja predavanj na univerzi sicer napram drugim škodovani, odreja: Cl. 1. Predavanja na univerzi v Ljubljani se do nadaljnjega odredbe ustavijo. Cl. 2. Ta naredba stopi takoj v veljavo in se objavi v Službenem listu šefa pokrajinske uprave.

* Močan vremenski prevrat smo doživeli od preteklega petka na soboto in nedeljo. Barometer je začel v petek zjutraj naglo padati. Medtem ko smo prejšnje dni imeli jutranjo temperaturo pod ničlo, je naenkrat začel nastopati jug. Dobili smo deževje. V nedeljo zvečer je nastala na zapadu ljubljane nevihta z bliskanjem in grmenjem, v ponedeljek zjutraj, pa se je Ljubljana spet prebudila vsa pobeljena. Snežilo je ves dan.

* Veliko ljudsko vseučilišče lahko imenujemo zbornik, ki ga za letošnji božič izda uredniška družina »Jutra«. Obsegal bo okrog 300 strani, stane pa v prednaročilu samo 28 lir. Imenoval se bo »Razglednik Jutra«. Že lme samo pove, da bo čitatelju nudil razgled po širnem svetu. Vsebina bo tako pestra, da enake še prav gotovo ni imel noben zbornik, kar jih je doslej izšlo med Slovenci. Poleg izbranih povesti iz domačega in tujega slovstva bo cela vrsta poučnih člankov o vseh panogah današnje vede. Zlasti obširen bo tudi pogled v svetovno dogajanje. Zdravstveni pouk bo zelo obširen in podan po sodobnih izkušnjah zdravniške vede. Tudi sportniki bodo prišli na svoj račun. Po izidu »Razglednika« bo tržna cena seveda višja, zato moramo toplo priporočiti vsem našim čitateljem in čitateljicam, da se čimprej priglase z dopisnico ali osebno na naslov: »Razglednik Jutra«, Narodna tiskarna v Ljubljani.

* Potrošnikom kuriva v vednost je objavil sindikat trgovcev s kurivom: Po uspešnem prizadevanju oblasti so začeli trboveljski premog zopet uvažati v Ljubljano. Zaradi dosedanjega zastoja v dobavi in zaradi izpada kočevskega in šentjanskega premoga pa trgovcem s kurivom zaenkrat še ni mogoče, da bi postregli potrošnikom z vsemi količinami, ki jim pripadajo. Oblastvena omejitev oddaje prejnoga na posamezne mesečne odrezke ostane torej do nadaljnjega v veljavi. S tem je mogoče dobaviti premog vsem upravičencem, ki

SLEZAKOV AVTO

Znanj pevec Slezak, ki je nedavno praznoval sedemdesetletnico, je najbolj zaslovel po svoji obilnosti; nekoč se je peljal v prav majhnem avtu po cesti. Ker je bila ulica zaradi dežja spolzka, je avto metalo sem in tja. Stražnik je to opazil in avto ustavil.

»Kaj pa je vašemu avtu, gospod Slezak?« je vprašal pevca.

»O, nič, vse je v redu — le meni se kolca!«

POLOM NA BORZI

Ko je pred nekaj leti zavladal na newyorški borzi tisti znani preplah zaradi padca dolarja, se je zgodilo tole:

Neki gospod, kateremu je bankir sporočil, naj nemudoma, najkasneje do jutri ob devetih dopoldne pošlje 10.000 dolarjev, sicer mu prodaja vse njegove delnice, se je takoj odpravil k zavarovalnici, kjer je imel polico za 50.000 dolarjev. Poiskal je predsednika in ga poprosil za 10.000 dolarjev posojila.

— Ampak, je odgovoril predsednik, saj je komaj dve leti, kar ste se zavarovali in nam niste doslej dali niti dva tisoč dolarjev. Na kaj naj vam damo 10.000 dolarjev?

— To mi nič mar, je odgovoril zavarovanec, ali mi boste dali deset tisoč, ki zanje prosim, ali pa boste jutri dali 50.000 dolarjev moji vdovi.

pridejo pri razdelitvi postopno na vrsto. Oni, ki imajo še kaj zaloge, naj upoštevajo, da so drugi še bolj potrebni. Vsak naval je nepotreben. Tudi zavoljo preskrbe z drvmi se oblastva vsestransko trudi in bodo potrošniki v časopisju obveščeni, kdaj in kako se bodo spet dobila drva.

* Poziv staršem. Uprava policije v Ljubljani objavlja: V zadnjem času se je ponovno pripetilo, da so bili otroci pa tudi odrasli poškodovani od preostalih bomb in podobnih vojnihih predmetov, s katerimi so se nepazljivo igrali ali jih pa spravljali. Zato uprava policije opozarja predvsem starše, da primerno pouče otroke, naj se s kakršnimi koli predmeti, ki so preostali izna vojne, ne igrajo, nego jih izroče vojaškim ali varnostnim organom.

* Vodnikova pratika 1944 objavi med drobnejšim gradivom prispevke naslednjih piscev: Borisa Orla, dr. Oskarja Reye, dr. Janka Lokarja, Davorina Ravljena, dr. Franceta Ogrina, dr. Antona Urbanca, Miroslava Ambrožiča, dr. M. Foersterja, Pavla Karlina, Andreja Skulja, J. A. Podbregarja, Janka Colnarja, Drag. Gregorca in drugih. Za lepo ilustracije sta poskrbela prof. France Podrekar in Mirko Subic. Ker tudi letos trgovci ne bodo prodajali koledarjev, si pravčasno zagotovite Vodnikovo pratiko, ki prinese za vse leto mnogo koristnega, poučnega in zabavnega čtiva za staro in mlado!

* Rejci in lastniki prašičev v Ljubljani morajo zaprositi za dovoljenje zakola na predpisani tiskovini vsaj 10 dni pred zakolom pri Kmetijskem odseku mestnega gospodarskega urada v bivši Knafljevi ulici 2, kjer dobe tudi tiskovino. Nedopitanih prašičev nikakor ne koljite, saj vam je znano, da upravičenci pri zakolu izgube za vse leto nakaznice za maščobe. Poleg dovolilnice za zakol dobi vsak prosilec tudi nakazilo za po 5 kg soli za vsakega prašiča. Sol si lahko nabavi pri vsakem trgovcu. Seveda je vsakdo dolžan prašiča zaklati v mestni klavnici. Kdor pa želi klati doma, mora imeti dovoljenje mestne klavnice.

* Na goriškem trgu je letos poleg domačih gospodinj opaziti tudi številne kupce iz Trsta, Ljubljane in drugod. Na razpologo je zelenjava vseh vrst, saj dobiš v Gorici zelenjavo vse leto. Pa tudi sadja dobiš, predvsem briška in vipavska jabolka po ugodnejših cenah kakor v Ljubljani. Nikjer ni gneče. Gorica se je vrnila v svoje normalno življenje. Če prislunješ govori, kmalu spoznaš, da prevladuje slovenščina z vsemi odtenki kraškega, vipavskega, briškega in gorjanskega narečja.

* Jesen na Krasu je bila letos vse do začetka novembra zelo lepa. Trgatev je bila v redu opravljena in kupci se oglašajo od povsod. Zlasti v Ljubljani so spet zaslovela kraška, vipavska in goriška vina. Pridelovalci terana zaenkrat ne prodajo radi vsega vina naenkrat, ker izkušnje pravijo, da je teran spomladi najboljši, pa tudi cena vinu je takrat ugodnejša, kakor jeseni. Krašovci se držijo najrajši doma, čeprav vozijo vlaki redno in obratujejo na nekaterih progah tudi avtobusi.

* O življenju v Postojni poročajo, da se razvija nemoteno v najlepšem redu. Letina v okolici je bila dobra. Cene niso pretirane. Fižol se dobi po 10 do 11 lir za kg, krompir po 3 lire, jabolka po 6 lir kg. Tudi v gostilnah te dobro in poceni postrežejo. Železniške zveze so normalne, da lahko iz Postojne nemoteno potujete po opravkih na Reko, v Trst in Gorico.

SMEŠNICE

OGORČENJE

Sin, dijak glasbene akademije, poje: »O, da bi bilo vse širno morje sladko vino...«

Oče: »Le kako moreš tako pesem peti, ko so naše kleti polne vina?«

COPATA

»Nocoj se mi je sanjalo, da sem spil deset vrčkov piva!«

Moja žena mi je pa prepovedala sanjati o alkoholu.«

DOKAZ

Gospa: »Želim, da bi gospod mislil, da sem danes jaz kuhala.«

Kuharica: »Ravno prav, pečenka se mi je pri-smodila.«

PRI IZPITU

Profesor: »Od kakšne živali je to okostje?«

Kandidat: »Od mrtve.«

ZLOBNO

Pesnik: »Nocoj bom napravil pesem na ljubo.«

Oče: »In bo mrknila!«

DVA KLJUČA

Mlada žena: »Ako misliš, da boš ključ od vež-nih vrat tako hitro našel, kakor si ga do mo-jega srca, potem se zelo motiš!«

NEVLJUDNO

Gospod: »Kako je z vašim soprogom?«

Gospa: »Ali še ne veste, da sva se ločila?«

Gospod: »Nu, ta človek ima pa povsod srečo!«

IN ZBEŽAL...

»Ali si videl nevesto, ki ti jo je predlagal ženitbeni posredovalec?«

»Da, prišel sem, videl in zbežal.«

PRI LJUDOŽERCIH

Poglavar: »Ali imate še kakšno željo, preden vas pojemo?«

Tašcat: »Da! Ne sporočite tega mojemu zetulu!«

MODROST

Copatar vzdihne ob pogledu na ženo: »Nobe-nega vruga se tako ne bojim, kakor tega an-gela.«

NARAVNO

Skladatelj: »No, kaj pravite k moji skladbi?«

Kritik: »Dolgočasna, da sem kar zaspal!«

Skladatelj: »Izvrstno, saj je uspavanka!«

TUDI SODOBNO

Baron: »Kje si se spoznal s svojo ženo?«

Grof: »Na lovu me je obstrelila!«

SAMOGOVOR

Veseljak: »Pravijo da nerečno živim, pa sem vendar redno vsak dan pijan!«

NAVZOCNOST DUHA

Gospodična pripoveduje po potapljanju: »Šest rok me je reševalo.«

»In katere ste se oprjeli?«

»Tiste, na kateri ni bilo poročnega prstana!«

SLUTNJA

Žena: »Poslušaj, Mirko, danes moraš zaradi kosila malo zatisniti oči!«

Mož: »Torej si skuhalo tako kosilo, da ga še pogledati ne smem?«

DVE IZJAVI

Ko je bila Ivanka 16-letna deklica, je rekla: »Ne bom se poročila!«

In ko je bila 30-letna: »Se ne bom poročila?«

COPATAR

Bogat copatar se je jezil: »Deset hiš imam, a nobenega ključa od vežnih vrat!«

SODOBNO

Snubač: »Kakor rečeno, mi je dota čisto po-stranska reč.«

Nevestin oče: »Potem pa obžalujem, bedaku pač svoje hčere ne dam.«

OB ZLATI POROKI

Čestitkar: »Tvoj zadovoljni obraz mi pove, kako srečen si danes na dan svoje zlate po-roke.«

Zlati ženin: »Vesel in srečen sem zato, ker vem, da s svojo staro ne bom še enkrat preživel petdesetih let.«

POLAGOMA

Janez: »Ti zahajaš k družini Jerinovi?«

Jožek: »Ne samo to do ušes sem zaljubljen v hčerko-edinko. Pogledaj v medaljon, v njem imam njene lase.«

Janez: »Ali ti jih je ona dala?«

Jožek: »To ne, polagoma sem si jih iz juhe nabral.«

NEVARNO

»Gospod doktor, ali je poljubovanje nevarno?«

»Seveda! Kljub mojim svarilom je moj pri-jatelj poljuboval in znašel se je v zakonskem jarmu.«

PRIPOROČLJIVO

Starejša gospa: »Upam, da ste mi prodali naj-boljše vino iz kleti.«

Vinotržec: »Gospa, ko bo vaš zet izpil liter tega vina, vas bo objel in poljubil.«

ŽENSKA

Mož: »Jela, midva morava izdatke omejiti, ker moram varčevati!«

Žena: »Potem bi se moral poročiti s hranil-nico, ne pa s menoj!«

ZVITO

Mož: »Tvoja nova obleka je zelo lepa, a se mi le zdi, da ji še nekaj manjka.«

Žena: »Gotovo misliš na tisto zlato zaponko, katero sem ti včeraj v izložbi pokazala.«

IZGLED

Prva: »Ali si našla v svojem možu vzor moža?«

Druga: »Mislim.«

Prva: »In če boš razočarana?«

Druga: »Se bo pokoril!«

PRVA MISEL

Mož: »Danes sem se zavaroval za 100.000 lir.«

Žena: »Sljajno! S tem denarjem bi kot vdova takoj dobila snubca.«

NI V ZADREGI

Berač: »Prosim podarite mi kaj, imam doma lačne in prezebajoče otroke.«

Gospod: »Prezebajoče otroke, v vročem po-letju?«

Berač: »Stanujemo nad ledenico!«

Križanka št. 38

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. odbor (tufka), 7. gorat, gri-čevnat, 14. vrsta psa, 17. letovišče ob Jadranu, 19. premražen, napol zamrznjen, 20. vrsta voza, 21. poklicni prosllec, 22. karta pri taroku, 24. domača žival, 26. država v Aziji, 27. azijsko go-rovje, 30. gozdna zel, 31. francoski spolnik, 32. ugasli vulkan v Armeniji, 34. kible navdneva-lee, pristaš, 36. oziromni zaimek, 37. običajno prva beseda, ki se jo otrok nauči, 39. pripadnik azijskega naroda, 41. met, 43. prednešanje na-pamet, deldamacija (tufka, narobe), 46. nepro-zi, okoreli, 47. nadležna žuželka, 50. pomarni s svojim mnenjem, 51. šivalna potrebščina, 53. pripadnik vojske, 55. predlog, 57. vodne živali, 58. nesnažna grda, 61. trnča ženska, 65. stra-nica trikotnika (tufka), 67. gora v sev. Grčiji, 68. finsko pristanišče, 69. niera, 70. sportna kratka, 72. potrositi, 74. umetnik, 76. lačilni števnik, 78. turški fevdalci, 79. razum pamet, 80. skupna oznaka za pripadnika uralske al-taj-skih narodov, 82. v noti, 83. francoski nagovor za gospo, 86. čista teža (fon.), 87. sloveča dolina v Švici, 91. enota stare dolžinske mere, 93. peči v gospodskih sobah, 94. skupina topov, 95. žensko ime.

Navpično: 1. samica domače živali, 2. večje glasbeno delo, 3. žensko ime, 4. Odisejeva do-movina, 5. žival (v narečju), 6. medmet, 8. kraj v okolici Rogaške Slatine, 9. svetopisemski oseba, 10. gradbeni material, 11. predlog, 12. evropski vulkan, 13. italijanski spolnik, 14. večji kraj in postaja na Primorskem, 15. drevo in sad, 16. kača, 18. sestavljena naprava, 20. biva-lišče, rodna hiša, 23. azijski polotok, 25. zapre-ka, 27. utežna enota za drago kamenje, 28. pa-radiž, 29. ljubkovati, 33. domače živali, 35. stran neba, 38. vzklík bolečine, 40. pregled vrednosti, 42. žalovati, cemeriti se, 44. moško ime, 45. ja-ponska mera, 48. oblika pomožnega glagola, 49. industrijska rastlina, 52. zaščitnik nedoletnih, varuh (tufka), 54. cerkveno prokletstvo, izob-čenje (tufka), 56. nagrada v loteriji, 59. gnetem, predelujem testo, 60. zapuščena, 62. vrtno orodje, 63. služi v zabavo, 64. kratka za cir-ca, 66. poželenje, slast, tek, (tufka), 70. mo-čen kol za skladiščenje žita, 71. podredni veznik, 73. južna okrasna rastlina, 75. najmanjši snovni

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17						18	19						20		
21						22	23					24			25
26						27				28	29	30			
31			32	33					34			35			36
37		38		39				40				41		42	
	43		44						45	46				47	48
49		50							51	52	53		54		
55	56					57				58	59				60
61		62		63	64				65	66				67	
68				69			70	71	72				73		
74			75			76			77			78			79
	80					81			82		83	84		85	
86						87	88		89		90			91	92
	93								94					95	

delček, 77. veznik, 81. evropska reka, 84. veznik, 85. grška črka, 88. zanikana oblika pomožnega glagola, 89. začetek abecede, 90. nikalnica, 92. številjo.

RESITEV KRIŽANKE ŠT. 37

Vodoravno: 2. mol, 5. voz, 9. konec, 13. p. s., 15. ob, 17. domik, 19. Nanos, 21. jesen, 23. Lah, 25. Kosor, 27. žamet, 29. rana, 30. ozon, 32. jopić, 34. gaber, 36. dež, 37. beton, 39. Kasel, 41. reden, 43. če, 44. Levec, 46. naboj, 48. napet, 51. lemež, 53. revež, 55. javor, 57. in, 59. cepič, 61. redek, 63. ribič, 65. jaz, 67. civil, 69. cenik, 71. elan, 72. Abel, 74. Cabar, 76. cenin, 78. kes, 79. konec, 81. Luter, 83. misel, 85. ce, 86. rival, 88. kiseli, 90.

netek, 93. tipam, 95. Nevel, 97. Niger, 99. ud, 101. Ciril, 103. davek, 105. varen, 107. javen, 108. ka-nal, 109. tovor, 110. po.

Navpično: 1. golob, 3. od, 4. lok, 5. visok, 6. okopan, 7. en, 8. laž, 9. komar, 10. oseben, 11. ej, 12. Cer, 13. peneč, 14. snažen, 16. Bazel, 18. moj, 20. nag, 22. sad, 24. hotel, 26. risar, 28. tedaj, 31. novec, 33. čeber, 35. repar, 38. Nemec, 40. lovec, 42. nevin, 45. cepič, 47. jedec, 49. tobak, 50. ljak, 52. žival, 54. ženem, 56. rilec, 58. nabor, 60. čibuk, 62. kinin, 64. kinin, 66. zenit, 68. Latin, 70. kesen, 73. levica, 75. reseda, 77. netiv, 80. capin, 82. Ra-val, 84. legar, 87. Lar, 89. lev, 91. ker, 92. tuj, 94. mlk, 96. let, 98. rep, 100. da, 102. la, 104. ko, 106. no.